

Spre cumpăna Marelui August Român, spre lauda Patriei — inchinarea de suflet a unui strălucit poet contemporan

Permanent în mijlocul celor ce muncesc, gândind și acționând pentru mai binele nostru

(Comentariu în pag. 2-3)

A scrie istoria, a făuri istoria

La 10 august s-a deschis la București, sub înaltul patronaj al președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al XV-lea Congres Internațional de Științe Istoric — unul din evenimentele științifice majore ale anului. Precedentele congrese, convocate din cinci în cinci ani, au avut loc în mari centre de cultură și civilizație, ca Paris, Roma, Stockholm, Viena, Moscova, San Francisco, alegerea capitalei României drept țară-gază în anul acesta reliefind prestigiul de care se bucură în lume țara noastră, politica externă dinamică și constructivă de pace și colaborare promovată de președintele Nicolae Ceaușescu, prețuirea acordată școlii istorice românești care, de la Nicolae Iorga pînă azi, a fost cu strălucire reprezentată (încă de la primul congres!) în aceste prestigioase manifestări științifice internaționale.

Strămutarea vremelnică a zeiței istoriei la București nu apare nicidecum ca o simplă figură de stil: cei peste două mii de participanți de pe toate continentele reprezintă, fără îndoială, o adevărată chintesență a acestei științe chemate să joace un rol de seamă în apropierea dintre popoare. Tocmai aceasta este caracteristica esențială pe care o subliniază pregnant Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu adresat congresului: „În actualele condiții internaționale, care sînt deosebit de complexe, cea mai înaltă îndatorire și răspundere a istoricilor este ca, studiind dezvoltarea societății, evenimentele istorice, să desprindă din uriașa experiență acumulată de-a lungul milenilor și să

(Continuare în pagina 6)

L. NICULESCU ■

Ridică-te

Ridică-te și luminează în cuvînt sentimentele țării care te-a născut, nu pentru tine ci pentru ea te-a născut și ți-a dat viață, nu pentru tine ci să i-o dai ei înapoi înmîit, — și care ți-a dat nume să-l porți, nu pentru tine ci să-l înmulțești numind-o cu toate numele tale pe ea

Și ți-a dat ție putere de muncă și glorie ți-a dat ție, — nu pentru tine ți-a dat-o ci să i-o înapoiezi ei mărită și sporită și dreaptă

Și dușmanii ei ți i-a dat ție ca să-i îpuținezi și să-i stirpești și să-i rămii dator ei cu aceștia nemaiaflindu-i tu pe ei

Și te-a încercat cu durere și cu boală ca să le stirpești pe acestea și să-i dai ei sănătate măreață

Și ți-a dat ție neliniște cită poți să încapi ca să-i dai ei liniște cu lună pe cer

Ridică-te și luminează în cuvînt sentimentele țării tale ca să-ți poată zice fiul său și să poți să o numești pe ea acasa ta.

NICHITA STĂNESCU ■

33

ANUL XXIX (1314)
14 AUGUST 1980

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

SUB ARCUL DE TRIUMF AL LIBERTĂȚII

23
AUGUST
1944-1980

Niște țărani cu prestanță care ne dau vestita pîine de Pecica

Vestita pîine de Pecica — ea cîntărește 9 kg și se coace pe cuptorul vetrei — a devenit cu timpul emblema acestei prospere așezări din Cîmpia de Vest. Cine spune Pecica, spune pîine, spune agricultură modernă.

Pecica, județul Arad, 14 000 locuitori, cinci cooperative agricole de producție și o întreprindere agricolă de stat, recolte medii în ultimii ani de 6 500 kg griu la hectar și 8 000 kg porumb, ambele în cultură neirigată. Și tocmai fiindcă sînt medii, nu mai miră pe nimeni, fiind considerate mai mult ca puncte de referință, ca rampă de lansare spre mai bine. A produs oarecare vîlvă faptul că la C.A.P. „Avîntul”, de pe o parcelă neirigată de 120 ha s-au obținut 9 000 kg griu la hectar. La C.A.P. „Ogorul” vacile dau în medie cam 4 000 l de lapte. După cum se vede, pecicanii trăiesc cu intensitate bucuria și satisfacția de a fi productivi, în fapte, nu în vorbe, iar reportajul de față tinde să se inserie ca un comentariu viu la adresa e-

ficienței care trebuie să caracterizeze toate ramurile economiei naționale, toate unitățile productive.

Nu va fi vorba în cele ce urmează doar de campania agricolă din vara aceasta, ci de o „campanie” care la Pecica durează mai de mult, fără nici un repaus, și care a făcut posibile rezultatele de mai sus. Resorturile productivității, aici, la fel ca pretutindeni: oamenii.

A FI PREȘEDINTĂ LA „OGORUL”

— Tovarășă ingineră Doina Vasilescu, de puțină vreme ați fost aleasă președintă a Cooperativei agricole de producție „Ogorul”. Ce înseamnă a fi președintă la Pecica?

— Înseamnă mîndrie și muncă titanică. Nu sînt doar vorbe. Eu mă aflu aci de 17

(Continuare în pag. 6)

LIONEL NIȚESCU ■

O motoretă foarte economicoasă

100 de kilometri cu nici 2 lei!

De 14 ani, de cînd lucrează la I.C.P.E., mai nou ca șef al Laboratorului de mașini electrice speciale, Sigismund Slaiher a realizat o sumedenie de invenții. Din ele, 20 au fost brevetate. Nu le-a făcut singur și, cu o modestie nejuțată, explică și de ce s-a întimplat așa. Electronica, zice, caută tot mai mult la granița dintre domenii și un specialist, oricît ar fi de bine pregătît, nu poate cuprinde totul. Trebuie muncit în echipă, iar noi n-am procedat altfel. Avem un colectiv harnic și ambițios din rîndul căruia aș dori să-l remarc, în mod special, pe inginerul Mihai Mihăescu și pe proiectantul Toma Sachelarie, alături de care am dus la bun sfîrșit și munca la electromoped.

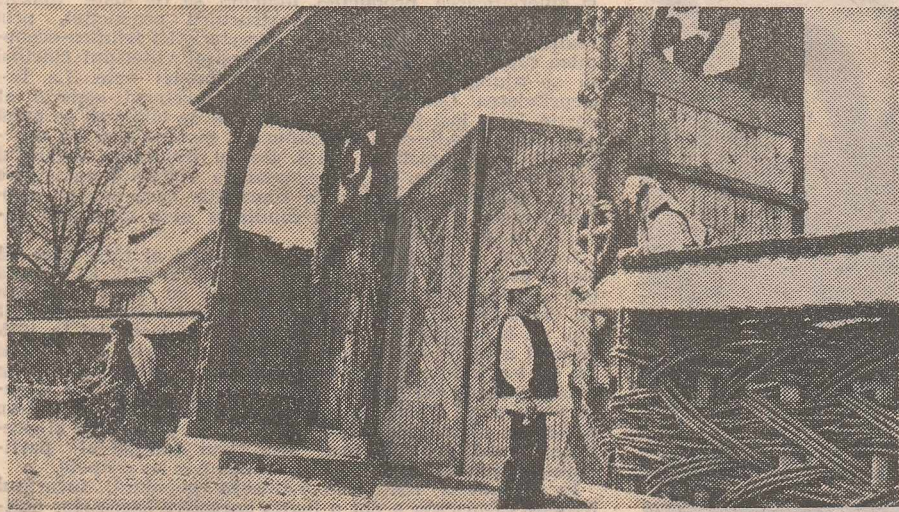
Pînă să ajungem la „Elmo”, singurul electromoped din lume care are, veți afla îndată, două viteze de lucru, să notăm că, împreună cu Mihai Mihăescu și cu conferențiarul (pe atunci) Dumitru Lăzăroiu, azi profesor la Politehnică, Slaiher a pus la punct și brevetat, în 1974, cea mai importantă, zicem noi, dintre invențiile sale. Am îndrăznit la o astfel de ierarhizare pentru că „Rotoare cu conductoare lamelare ștanțate, procedeu de confecționare și înfășurări corespondențioare”, brevet 56652, a fost recunoscut drept prioritate mondială și premiat cu aur la saloanele internaționale de invenții de la Caen (1975) și Moscova (1977). Titlul e, să recunoaștem, pretentios, dar ideea, explicată de Sigismund Slaiher, pare simplă. Mai întîi, un rotor sub formă de disc eliminînd fierul și sirmele de cupru. Apoi, un motor ușor și, implicit, un moment de inerție redus în așa fel încît servomo-

torul să devină capabil să răspundă comenzii electronice într-un timp foarte scurt și într-o anumită poziție. Timp mergînd pînă la a zecea parte dintr-o secundă, interval după care motorul poate atinge viteza maximă, poziție calculată la nivelul micronilor. Aplicată la acționarea vanelor și la comanda avansului mașinilor unelte (strunguri frontale, mese rotative etc.), invenția a antrenat importante economii, limitînd totodată importul. În altă ordine de idei, cartea semnată de Slaiher și Lăzăroiu, „Mașini electrice de mică putere”, Editura Tehnică, 1965 și 1973, a fost tradusă, în 1976, la VEB Verlag Technik din Berlin, ca o dovadă de necontrașt a nouității ei, mai ales în ceea ce privea captotul referitor tocmai la motoarele cu inerție redusă („trägheitsarme stellmotoren”).

(Continuare în pagina 7)

ODIDIU IOANIȚOIA ■

Pirații undelor de noapte...

Cu cităva vreme în urmă, la postul de radio „Europa liberă” era mare zaiafet pirații de noapte ai undelor comemorau 25 de ani de cînd — zice-se — poporul american dorise neapărat ca ei să fie pescuiți de prin cine știe ce cotoane, să fie înșirați la un curs de calomnatori și asmuțiți contra țării socialiste, nu înainte, bineînțeles, de a fi studiat și a-și fi însușit nume neaoșe de personaje tipice acestor popoare, ca să pară auditorilor „cît mai de-ai lor...”. Că aceasta era, într-adevăr, cea mai arzătoare dorință a poporului american de două sute de milioane de oameni, în anii de după război, avem, evident, o totală îndoială; fapt este însă că domnul James Brown, directorul, declară acest lucru, ceea ce, să recunoaștem, vine să continue cea mai pură tradiție în materie de raport cu adevărul a slujitorilor acestui post de tristă faimă.

Dar, sigur, fiecare cu moravurile și zaiafeturile lui. Nu ne-am fi amestecat dacă, în declarațiile aceluiși James Brown, n-ar fi apărut și capitolul „obiective și

proiecte pentru viitor”. Interesant, ne-am zis, ce își va propune respectivul post care, între altele fie zis, cădelnițează zi și noapte pe tema Acordului de la Helsinki, în care este prevăzută și neamestecul în treburile interne ale altor state. „Obiectivul nostru final — zice însărcinatul cu supravegherea tehnică și ideologică a celor cinci cohorte de calomnatori, între care și una destinată României — este de a facilita dezvoltarea în țările răsăritene a unei situații (subl. ns.) în cadrul căreia oamenii, populațiile acestor țări să-și poată alege forma de guvernămînt care le va conveni...”. Nici mai mult, nici mai puțin! A „facilita” o asemenea „situație” — este limpede — înseamnă a sprijini o răsturnare, impunerea unei alte forme de guvernămînt. Ce are comun o asemenea acțiune cu spiritul și litera Actului final

(Continuare în pag. 6)

EUGEN FLORESCU ■

Permanent în mijlocul celor ce muncesc, gândind și acționând pentru mai binele nostru, al tuturor

Întilnirile, devenite modalitate curentă de lucru, ale conducătorului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale constituie de fiecare dată evenimente de seamă pentru colectivele din unitățile vizitate, ca și pentru întregul nostru popor. În procesul muncii entuziaste pentru transpunerea în viață a hotărîrilor celui de-al XII-lea Congres al partidului, aceste întâlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu contribuie direct, operativ și eficace la rezolvarea, în urma unui rodnic și susținut dialog cu oamenii muncii, a problemelor fundamentale din unitățile sau sectoarele respective și constituie, totodată, neprețuite izvoare de învățăminte pentru întreaga țară. Excepționala clarviziune a secretarului general al partidului, președinte republicii, concretizată în valoroasele indicații date la fața locului, caracterul concret, de lucru, al fiecărei întâlniri transformă vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în pietre de hotar ale activității în domeniile respective. Aceste caracteristici și-au găsit în întregime reflectarea și în recente vizite pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarăsa Elena Ceaușescu, de alți conducători de partid și de stat, le-a efectuat în județele Galați și Brăila. Desfășurate în preajma glorioasei aniversări a lui 23 August, sărbătoarea națională a României, vizitele în județele Galați și Brăila dobîndesc valențe și semnificații deosebite.

În județul Galați

Întîmpinat cu deosebită căldură, cu cele mai vibrante sentimente de simă și recunoștință de către colectivele de oameni ai muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut înscrise pe agenda vizitei în județul Galați numeroase obiective: Combinatul siderurgic Galați, Șantierul naval Galați, alte întreprinderi gălățene, I.A.S. Dealul Bujorului. Dialogul purtat cu membrii colectivelor din aceste unități, la care au participat reprezentanți ai unor ministere economice, ai organelor locale de partid și de stat, conducători de întreprinderi, reprezentanți ai conducerilor colective ale muncitorilor, a efectuat o multiplă și temeinică analiză a felului în care se acționează pentru îndeplinirea integrală și la cote superioare de eficiență economică a importanțelor sarcini care stau în fața oamenilor muncii gălățeni, a căilor de îmbunătățire a activității în toate domeniile.

Luînd cunoștință, în fiecare din unitățile vizitate, de succesele obținute, secretarul general al partidului a evidențiat pe realizatorii acestor succese, chemîndu-i să-și mobilizeze eforturile pentru a obține pe viitor rezultate și mai bune. Numeroasele indicații concrete date de tovarășul Nicolae Ceaușescu au scos cu pregnanță în evidență caracterul de lucru al vizitei. Astfel, la Furnalul 6 de 3 500 mc, conducătorul partidului și statului nostru a arătat că în combinat mai există rezerve serioase pentru sporirea și diversificarea producției, indicînd să fie luate măsuri ferme pentru îmbunătățirea structurii producției, prin realizarea unor sortimente cu caracteristici tehnico-economice superioare, astfel încît la sfîrșitul viitorului cincinal să se ajungă la o dublare a producției nete. La Întreprinderea Laminorul de tablă, secretarul general al partidului a insistat ca în programele de viitor să se pună accentul pe reducerea consumurilor materiale și de energie. În timpul vizitării I.A.S. Dealul Bujorului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat ca sistemul de irigație prin captarea izvoarelor de suprafață, care asigură producții mari și constante în condițiile unor cheltuieli minime, să fie generalizat.

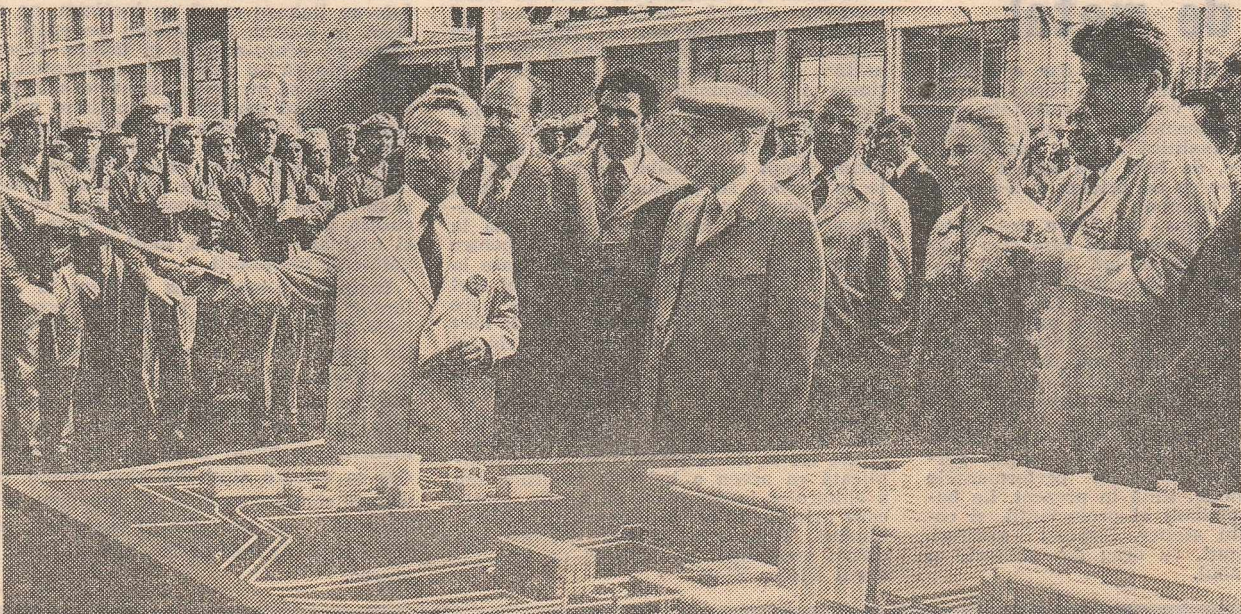
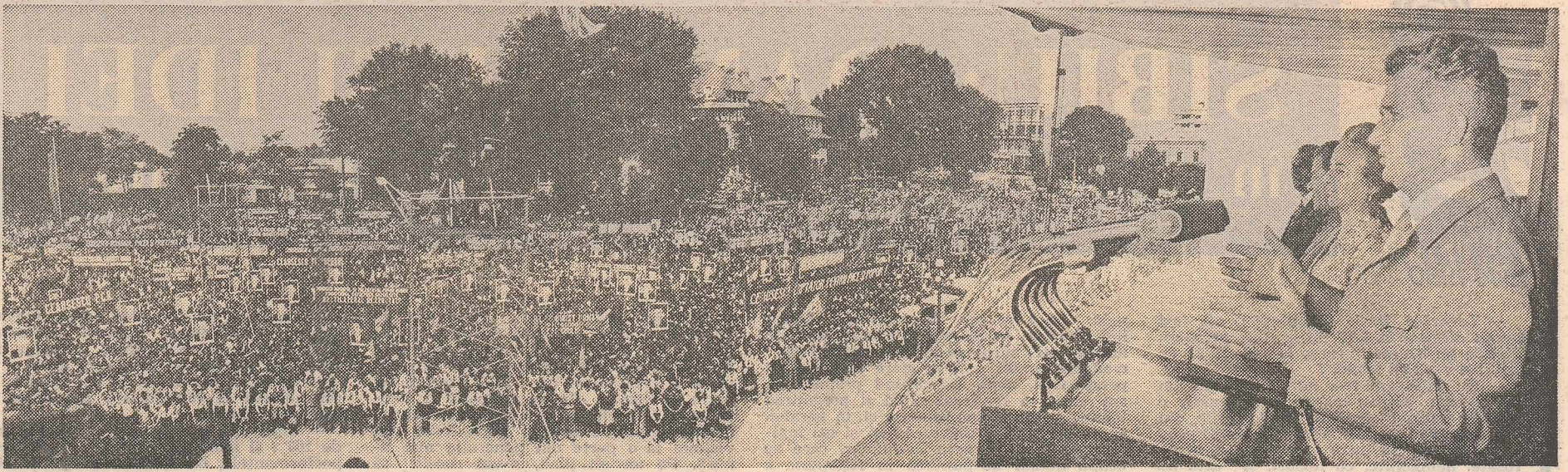
Galațiul — important centru industrial al țării, care dă astăzi 63 la sută din producția de cocs a țării, 60 la sută din cea de fontă și 46 la sută din cea de oțel, oraș care își datorează impetuoașă dezvoltare perioadei ultimilor 15 ani, de la o producție globală de 3,3 miliarde lei în 1965, județul a ajuns astăzi la o producție de peste 49 miliarde lei — l-a întîmpinat pe înaltul oaspete sărbătorește. Prin glasul celor 80 000 de participanți la marea adunare populară din piața Casei de cultură, locuitorii Galațiului și-au reafirmat vibrant, din adîncul inimilor, dragostea și prețuirea nemărginite pentru secretarul general al partidului, marea bucurie de a-l avea din nou ca oaspete.

În cuvîntarea rostită la adunarea populară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o înaltă apreciere succesorilor obținute de gălățeni în toate domeniile. Relevînd, cu acest prilej, rezultatele bune obținute de oamenii muncii din întreaga țară, în toate sectoarele de activitate, secretarul general al partidului a subliniat creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, fapt care demonstrează cu putere că tot ce se înfăptuiește în România socialistă, esența politicii partidului are drept scop bunăstarea și fericirea întregului popor, dezvoltarea multilaterală a personalității umane, afirmarea demnă și liberă a națiunii noastre. Vibrantă mărturie a grijii deosebite a secretarului general al partidului pentru viitorul luminos al țării, cuvîntarea rostită la adunarea populară din municipiul Galați cheamă la sporirea eforturilor pentru obținerea de rezultate și mai bune în economie, în celelalte sectoare, pentru perfecționarea și conducerea întregii activități economice, pentru creșterea rolului și îmbunătățirea activității tuturor organizațiilor de partid. „Sîntem conștienți — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — că trebuie să muncim și mai bine, să întărim spiritul de răspundere, să luptăm pentru o reducere a cheltuielilor materiale, a consumului de energie, să acționăm cu mai multă hotărîre pentru creșterea rentabilității și eficienței economice în toate domeniile de activitate. Să facem astfel încît să obținem o creștere mai puternică a producției nete, a venitului național, a avuției generale a patriei noastre socialiste și, pe această bază, să putem dezvolta mai departe România socialistă, asigurînd creșterea în continuare a bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru“.

ION D. GOIA ■

În județul Brăila

Brăila, străveche așezare din răsăritul Cimpiei Române, port dunărean cu tradiție, a înregistrat în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, ani de excepțională rodnicie pentru întreaga țară, remarcabile progrese în toate domeniile de activitate. Pentru a ilustra, fie și sumar, forța economică a județului Brăila de azi, este suficient să arătăm, de pildă, că, față de anul 1965, producția globală industrială a crescut de aproximativ 5 ori, producția agricolă vegetală a sporit cu 162 la sută, iar cea animală cu 267 la sută. Alăturând acestui bilanț și o cifră de ultimă oră, este vorba de faptul că în primele șapte luni ale lui 1980, s-a realizat o producție industrială de circa 10 miliarde lei, reușim, credem, să oferim o imagine limpede a ceea ce au înfăptuit harnicii brăileni în ultimul deceniu și jumătate de istorie nouă, istorie care cuprinde, de asemenea, deosebite succese în domeniile culturii, învățământului și sănătății.

În acest climat de efervescență creatoare s-a desfășurat vizita de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vizită petrecută, printr-o coincidență, sub semnul sărbătoririi de întreaga Românie a epocii de mari împliniri care a început în urmă cu 15 ani. Astfel, pentru a șasea oară, cetățenii Brăilei se întâlnesc cu președintele țării pentru a dezbate împreună prezentul și viitorul județului. Ca și în celelalte împrejurări asemănătoare, vizita secretarului general al partidului a însemnat un fructuos dialog de lucru, la fața locului, adică în mari întreprinderi industriale sau agricole, cu muncitorii, tehnicienii, inginerii, țărani cooperatori. S-au evidențiat, cu acest prilej, succesele obținute, s-au căutat soluții pentru rezolvarea unor probleme de interes deosebit, au fost trasate prețioase indicații menite să impulsioneze lucrurile acolo unde se impunea această situație. Astfel, la Întreprinderea de utilaj greu „Progresul”, unitate care, în acest cincinal, a parcurs o etapă rodnică în direcția modernizării producției și tehnologiilor, aici realizându-se, printre altele, utilaje ca draglina hidraulică de 8—10 metri cubi, destinată lucrărilor Canalului Dunăre — Marea Neagră, sau excavatorul cu braț telescopic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat pe constructorii pentru succesele realizate, subliniind, în același timp, faptul că sînt necesare eforturi sustinute pentru modernizarea sectoarelor calde ale întreprinderii, pentru scurtarea timpului de trecere de la faza de prototip la producția de serie în ceea ce privește noul tip de excavator ce folosește toate energiile secundare ale ciclului de lucru.

Ca întotdeauna, secretarul general al partidului a reliefat și aici, în județul Brăila, importanța intensificării activității pentru ridicarea nivelului tehnic, pentru creșterea productivității muncii, pentru aplicarea fermă a noului mecanism economic, pentru reducerea consumurilor materiale și creșterea eficienței economice, linii directoare ale politicii noastre economice ce constituie singura cale pentru realizarea unei industrii puternice, a înfăptuirii directivelor Congresului al XII-lea al partidului. În acest context putem situa, fără îndoială, performanțele metalurgiei brăilene caracterizată nu numai prin creșteri cantitative, ci, în special, prin mutații de ordin calitativ, mutații evidențiate prin diversificarea nomenclaturii produselor realizate astăzi la Întreprinderea „Laminorul”, unde au început să producă trăsăturile de bare și laminorul de profile mijlocii, mutații exprimate, de asemenea, prin creșterea numărului beneficiarilor interni și externi.

Agricultura brăileană a înregistrat, așa cum menționam, importante creșteri de producție, ținînd pasul succeselor industriale, al celorlalte domenii de activitate. Rod al investițiilor importante făcute de stat în această zonă, pămîntul fertil al Insulei Mari a Brăilei, unde funcționează cea mai mare întreprindere agricolă de stat din România, răspunde și în acest an, în ciuda unor condiții de climă nefavorabile în anumite perioade ale actualei campanii, cu producții bune la recoltile de vară. S-a evidențiat și cu această ocazie statornică preocupare a secretarului general al partidului pentru înțeleapta folosire a pămîntului, pentru crearea celor mai favorabile condiții de ordin tehnic în vederea obținerii recoltelor prevăzute, cum sînt buna funcționare a sistemelor de irigație, folosirea hibrizilor de porumb cu o perioadă de vegetație scurtă, recondiționarea și refolosirea pieselor de schimb de la tractoare și mașinile agricole.

Dincolo de detaliile specifice fiecărei unități vizitate, s-a impus ca numitor comun un fapt, pe care cronică tuturor vizitelor de lucru ale președintelui României în cele mai diverse colțuri ale țării, îl așează la loc de cinste, și anume căldura și dragostea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, au fost întâmpinați de ospitalierii locuitorii ai Brăilei. Este această atmosferă de însuflețire și bucurie, atmosferă proprie întâlnirilor secretarului general al partidului cu oamenii muncii, semnul prețurii și respectului pe care poporul le acordă conducătorului iubit, semnul unității de nezdruccinat în jurul partidului, al secretarului său general. Unitate care înseamnă participare, dăruire, sentimente fără de care succesele acestui județ, ale întregii țări n-ar fi fost posibile. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită în fața celor peste 100 000 de cetățeni ai Brăilei, numai prin această participare activă a poporului la conducerea societății se poate asigura dezvoltarea României, se poate realiza societatea socialistă multilateral dezvoltată.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

SIBIU: OAMENI ȘI IDEI

În avanpostul bătăliei pentru noua calitate

— Tovarășe Ilarie Munteanu, ați fost numit director la I.M. Mirșa, întreprindere dificilă pe vremea aceea, la numai 32 de ani. Nu v-a fost teamă?

— Nu cînd am fost numit, ci cînd am văzut cum stăteau lucrurile. Am găsit o mie de mașini azvirlite pe dealurile din împrejurimi: șasiuri aduse de la Brașov care așteptau să intre în producție, necărosate, neingrijite, cu lipsuri, și asta nu era totul și nici partea cea mai rea a realității.

— Ce putea fi mai rău?

— La toți indicatorii — mari nerealizări de plan, întreprinderea ridicînd probleme pentru județ și, desigur, și pentru economia românească.

— Cum câștigau oamenii în aceste condiții?

— După muncă... și răsplată.

— Și teama?

— A apărut după vreo două luni. Nu mai aveam o zi ca lumea, iar nopțile mele erau pline de coșmaruri. Dar eram tînăr, aveam putere... Oricum, greul a durat cam un an de zile.

— Ce ați întreprins în primul rînd?

— Gospodărirea uzinei. Eu m-am obișnuit să-i spun uzină. Aveam în minte un singur lucru: nu poți face treabă acolo unde nu e ordine. Și azi gîndesc la fel. O bună gospodărire este temelia pe care se clădește orice. Să știi mereu pe ce lume te afli.

— Cum erau oamenii?

— Pentru gradul de tehnicitate a produselor ce se realizau atunci cunoștințele lor tehnice erau suficiente. Necazul era că îi preocupau numai prezentul.

— Vom reveni asupra acestui fapt. Ce a urmat după această gospodărire?

— Reorganizarea proceselor de fabricație. După o vreme ea a început să dea roade, crescînd productivitatea. Se schimbau și oamenii în sensul că gîndeau altfel, își sporiseră răspunderea, participau efectiv la treburile întreprinderii. Am renunțat la tipicul după care secțiile de producție erau conduse doar de ingineri. La ora actuală, cu o singură excepție, secțiile au în frunte maștrii sau muncitori cu înaltă calificare.

— Și inginerii?

— Au trecut în munca de concepție. Am întărit proiectarea și azi avem 300 proiectanți, adică de patru ori mai mulți decît acum șase ani.

— Ce se fabrica aici în 1974?

— În principal bascule și remorci mici, de cinci tone. Adevărat, utilajele cu care se lucra erau vechi, peste trei sferturi din ele fiind propuse pentru casare. În afară de asta, locurile de producție înguste creau mari probleme. De pildă, predebitarea stopa întreaga fabrică. Dacă nu aveai acolo capacitate de producție, nu puteai să dai de lucru la oameni, locurile strîngute nu permiteau să obții o producție bună.

— Și astăzi ce se fabrică aici?

— Remorci de cinci pînă la 12 tone, basculante de 50 și 100 tone, trailere de 20 pînă la 500 t, module de trailer de 120 t. Ele atestă progresul tehnic înregistrat, creșterea gradului de specializare a oamenilor. Trecînd la o asemenea producție era absolut necesar să crească și competența muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor. De fapt, lucrurile stau invers: tehnicitatea ridicată a produselor este o urmare a sporirii nivelului de competență profesio-

nală. Ceea ce am încercat să facem împreună în acești ani ține mai mult de mentalitate, adică ne-am pregătit în permanență pentru a fi în stare să abordăm perspectiva, noul. Dezvoltînd proiectarea, am reușit să realizăm rapid și pregătirea tehnologică a noilor produse și, în paralel, să ne creștem și cadre. Avem și azi ingineri electroniști, zece la număr, care se ocupă numai de punerea în funcțiune a mașinilor noi și de pregătirea forței de muncă pe aceste mașini.

— Cum au reacționat oamenii la impac-

toarea întregului colectiv, nu e nici un dubiu. Ce nu am reușit să fac eu personal este că nu mi-am găsit destulă vreme și forță să-i pot convinge pe toți că au misiunea să crească un om. Să-l crească cel puțin la nivelul său de educație și competență. Mă refer la oamenii mai vechi ai uzinei. Urmările acestei neîmpliniri sînt vizibile la o parte din generația mai tînără. Pe un alt plan, n-am reușit să creăm un atelier de autoutilare pe măsura necesităților, așa încît, azi, multe utilaje pe care le-am putea realiza singuri le

tatea noastră de a realiza aceste mașini-gigant, dînsul fiind, dealtfel, inițiatorul programului potrivit căruia România fabrică azi mașini de transport grele.

— Cite țări din lume își pot permite la ora actuală să construiască mașini cu un asemenea tonaj?

— Cinci țări construiesc autobasculante de 100 t și mai grele. În ceea ce privește performanțele, basculanta noastră de 50 t este competitivă cu celea din străinătate. După experimentarea prototipului, basculanta de 100 t electrică promite, de asemenea, o carieră frumoasă.

— Cum au răspuns basculantele la solicitări pe șantierul canalului Dunăre — Marea Neagră?

— Și aici a trebuit să muncim să-l convingem pe unii că mașinile vor lucra bine pe acest șantier. Și așa s-a întimplat. În plus, am primit și numeroase propuneri de îmbunătățire și acum începem să realizăm o a doua familie de mașini grele cu performanțe superioare.

— Cum vedeți actul de conducere?

— A conduce înseamnă a prevedea.

N-am descoperit eu asta, deși mi-ar fi plăcut. Este limpede azi că eficiența conducerii se vede în viitor. Dacă rămîi tributar prezentului, nu rezolvi ca lum-nici problemele momentului și compromiți și perspectiva. Înșă, ca toate să meargă strună, trebuie să gîndim cu toții în acest fel, nu doar cițiva recunoscuți, astfel, drept curajoși. Nu e curaj, ci pur și simplu datorie. Cine nu face așa e pierdut.

— Sugerați că nu toți văd astfel actul conducerii?

— Nu sugerez, afirm.

— Aveți și argumente?

— Destule. Iată unul. În numeroase rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dezvăluit, de la înalte tribune, faptul că oamenii puși în diferite funcții sî conducă, deci să rezolve problemele rapid și cu competență, în loc să le soluționeze le lasă în voia soartei, să le „aranjeze” timpul. Cam așa se întimplă, uneori, cu corelarea diverselor activități ale organelor centrale cu cele ale întreprinderilor în domeniul de interes comun. Noi am arătat încă de anul trecut, de pildă, că nu există condiții pentru realizarea programului de basculante de 25 t, argumentînd limpede: produsul nu e proiectat, deci nu e omologat, nu s-au creat capacitățile de producție. În ciuda realității, produsele au fost trecute în plan fără a putea fi materializate.

— Pentru a gîndi perspectiva trebuie să cunoști bine realitatea.

— E logic. Vorbeam mai înainte de probleme rezolvate rapid și cu competență. Nu discut acum competența, ci ritmul în care se soluționează.

— Se pare că aveți ceva pe suflet...

— Am. Situații care nu suferă amînare n-au parte de un răspuns nici după aproape un an. Dacă s-ar întimpla lucrurile acestea jos, în uzină, cineva ar trebui să plătească milioane de lei, dar așa...

— Trăgînd o linie și făcînd bilanțul, cit ați reușit din ceea ce v-ați propus cînd ați venit la întreprinderea mecanică din Mirșa?

— Nu știu. Vă pot spune doar că în 1974, cînd ne-am trezit față în față cu necazurile de care pomeneam la început, nici prin cap nu ne-a trecut că vom realiza într-un timp atît de scurt aceste mașini de transport grele.

Prin ordine și disciplină spre o înaltă productivitate

Ilarie Munteanu: născut la 16 aprilie 1942 în comuna Merghindeal, județul Sibiu; studii: Facultatea de mecanică din Cluj-Napoca, secția T.C.M., terminată în 1964; din 1974 director al întreprinderii mecanice Mirșa, județul Sibiu.

nalului? De pildă, din vechea conducere mai este cineva?

— Nu. Dar faptul nu mi se pare esențial. Impactul noului, cum îl numiți, s-a desfășurat în condiții bune: n-a... succombat nimeni. Pe un om îl califici în citeva luni și îl educi toată viața, dar un utilaj îl montezi în cinci sau zece zile. Deci este greu să formezi oamenii și noi n-am terminat treaba asta. Important, foarte important, cred eu, este ca omul să gîndească, să aibă idei, știînd că este mare nevoie de idei, să se străduiască ca ele să folosească. Democrație înseamnă și un număr cit mai mare de idei materializate.

— Poate concretizați.

— Trebuia să efectuăm operații deosebite la produsele pe care le realizăm astăzi și aveam neapărat nevoie de mașini din import. Ele întîrziu și noi stăteam. Lumea știa la toate nivelele că noi stăm din motive bine întemeiate, eram „acoperiți”. Puteam aștepta liniștiți, dar se pierdea din vedere lucrul de capetenie: ne interesau mașinile și nu „plăpuma”. Pricepînd asta am întors problema pe toate părțile. Cu forțe proprii am rezolvat copierea fuzetei de la basculanta de 50 t, rectificarea și găurirea ei. Dealtfel, nici azi nu avem puse în funcțiune unele capacități, dar fabricăm și basculante de 50 și 100 t. Am transformat o mașină de rectificat, ducînd-o de la diametrul de 750 pînă la 1200 mm, am adaptat dispozitivul de găurit pe o mașină universală și operația durează acum trei ore în loc de trei zile.

— Ce câștigă azi mai bine la întreprinderea mecanică din Mirșa?

— Retribuția medie a oamenilor se ridică la 2550 lei, peste media județului.

— Ați reușit o sumedenie de lucruri bune aici, la Mirșa, tovarășe director. Ce n-ați reușit?

— Tot ce s-a schimbat în bine se da-

șteptăm de la alții și, uneori, le așteptăm prea mult.

— Cu ce probleme vin oamenii în audiență?

— Majoritatea solicită locuințe, deși în cincinalul acesta s-au dat întreprinderii 700 apartamente. Dacă și în acest an vom primi apartamentele promise, aflate într-un stadiu avansat de construcție la Avrig, problema în mare este rezolvată.

— De unde vin acești oameni?

— Din împrejurimi, Racovița, Avrig, Mirșa, de pe Valea Oltului, de dincolo de Olt. Vreau să remarc un lucru: foarte mulți din absolvenții de liceu n-au cerut să lucreze în birouri, să facă pe scribil, ei au vrut să lucreze pe mașini. Pentru cei care fac naveta în localitățile vecine sau mai îndepărtate am încercat să le rezolvăm problema transportului, cel mai important lucru pentru ei. Comunele noastre sînt puternice, dezvoltate, vin oamenii la noi, dar trebuie să lucreze și acasă, să dea ajutor la cîmp. În perioada de vară sîntem chiar indulgenți cu ei, pentru că în agricultură sînt multe de făcut. În felul acesta am reușit să-i stabilizăm, să nu plece; mai există fluctuații sezoniere.

— Cit de deschis, de sincer poate fi un om al muncii din întreprindere cu dumneavoastră?

— Vorbiți cu ei, vă pot spune mai mult. Le-am spus-o cu cele mai diverse ocazii: nu ne „mîngîiați”, nu ne „periați”, că nu ne folosește la nimic. Am reușit ceea ce am reușit la Mirșa pentru că am fost cîhștiți unii cu alții.

— Ce v-au învățat acești șase ani de cînd sînteți director?

— Să fiu perseverent. Au fost destul cel care, auzînd că va trebui să construim basculante grele, au reacționat ca la primul tractor românesc. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost cel dintîi care a crezut în capaci-

Inteligența proprie dă greutatea cuvenită fiecărui gram de metal

Anul trecut, întreprinderea „Balanta” din Sibiu a lansat 220 produse noi. Deci scăzînd duminicile și sărbătorile legaie aceasta ar însemna cam o zi și ceva pentru un produs. Pentru o astfel de frecvență, care, în ultimă instanță, ține de condiția noului, s-ar putea găsi și o unitate de măsură adecvată, de pildă cantitatea de inteligență pe minut, dacă în felul acesta n-am simplifica prea mult viața. Pentru că, de fapt, acest nou înseamnă și o bună organizare, multă disciplină, profesionalism cu carul, pasiune, nervi, oboseală, bucurii, dezamăgiri și așa mai departe, adică toate ingredientele unui raportaj împlinit.

Orice cîntar trebuie să fie sensibil, fidel, just și stabil, altfel nu folosește la nimic. Calitățile, deși par omenești, se numesc caracteristici metrologice. Din acest punct de vedere, balanța noastră analitică, produs de ultimă oră, atinge performanțe de nivel mondial.

Pentru a făuri un asemenea instrument ideal, Moise Secărea, cel care ne vorbea de calitățile aproape umane ale balanțelor și care, în secret, a și compus melodia

„Un prieten mai găsești, dar o balanță nu”, apelînd la o temă mai veche în care, de asemenea, se vorbea de fidelitate, sensibilitate și statornicie, deci pentru a realiza balanța analitică a făcut mai întîi o inovație care, de fapt, n-a folosit la nimic. A făcut-o cu un prieten și n-a utilizat-o pentru moment.

— Ni s-a spus că n-are rost să tot cîrpinim o balanță veche și care și-a trăit și traiul. Dacă tot ne-am apucat să gîndim, s-o facem mai profund și să realizăm o balanță originală. Chestiune nu tocmai la îndemînă, deși se pare că pentru un produs nou, la „Balanta” e nevoie de o zi jumătate. Am luat deci legătura cu proiectanții, ne-am sfătuit, am tatonat, zilele treceau, dar pînă la urmă tot ne-am descurcat. Acum, la capătul a cinci luni de muncă, inovația noastră — un procedeu de precîntărire — s-a integrat perfect în noul ansamblu, iar performanțele sînt foarte bune. Pînă în prezent. La balanță au contribuit și proiectanții, și colegii mei din atelier, lăcătuși montori, băieți pricepuți, cu drag de meserie și învățați cu noul.

Istoria unui produs poate fi și așa. Luați spusele lui Moise Secărea drept o variantă posibilă, multiplicați-o și veți obține, fără îndoială, o mare cantitate de frămîntări și neastîmpăr, care, în bună măsură, explică mîile de produse noi realizate în ultimii ani la „Balanta”. Să dăm, astfel, oamenilor ce este al lor și să arătăm că perseverența și răbdarea, istețimea și profesionalismul imbinat temeinic cu răspunderea față de firma fabricii (aci s-au creat și primele frigidere românești, foarte bune, mari, cu două uși, folosînd drept combustibil gazul metan), le-au permis să producă, într-un timp relativ scurt, complicate cîntare integratoare cu bandă o cu capacitate pînă la 2000 t pe oră, instalațiile hidraulice pentru basculantele de 50 și 100 t fabricate la Mirșa, capul multirotațional — cel mai important element al balanței — care mărește domeniul de cîntărire pînă la 150 t practic, cu același cîntar, se poate cîntări de la 1 kg pînă la 150 t. Tot astfel au fost puse la punct înalte tehnologii cum ar fi cele de prelucrări neconvenționale, de turnări sub presiune, de ștanțări combinate. Și este posibil ca povestea fiecăreia dintre ele să fie la fel de simplă sau complicată ca aceea a balanței analitice sau a cîntarelor integratoare cu bandă, dintre care primele 13 au fost montate la Combinatul siderurgic Galați. Despre ele, citeva amănunte „de culise” de la inginerul Dieter Zinz.

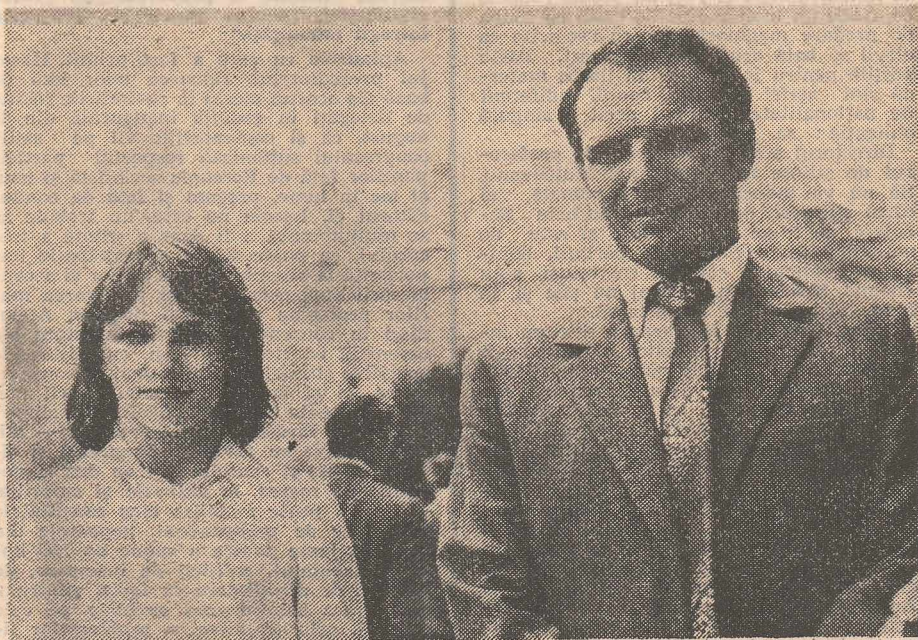
— Montarea lor la Galați s-a făcut în condiții atmosferice deosebite. Era frig, sufla un vînt aprig, trebuia să mă țin de o balustradă. În plus, un praf de nu ne mai vedeam unul cu altul. Căram cărbuni într-un lighean ca să ne încălzim, ne suflam în pumni, ne băteam pe spate. Se testaseră echipamentul și dozele. Riscam mult, fiindcă nu cunoșteam influențele, ne era teamă să nu ne fi scăpat ceva în proiectare. Cînd am pus în funcțiune primul cîntar, acul se dădea nebunește peste cap. Apăreau perturbații de parcă eram bruiați, pe osciloscop observîndu-se niște curbe ciudate. Treaba era totuși simplă și se datora unor semnale parazite ce apăruseră pe cablul de legătură între cîntar și echipament. Încolo, totul a fost bine și gălătenii mulțumiți.

Inginerul Dieter Zinz a ajuns la „Balanta” pentru că a îndrăgit electronica încă din facultate (T.C.M.-ul la Brașov).

Un argument în favoarea acestei pasiuni este faptul că în casa lui găsești tot soiul de fire și firușoare care par să nu ducă la nimic, precum și un televizor în permanență desfăcut, deoarece se strică mai des ca oricare altul din bloc. Încolo, pasiunea rămîne pasiune și, așa cum afirmam mai sus, povestea sa poate fi a oricărui tînăr inginer de la „Balanta” sau de aiurea.

„Independența“ — un turn de pază în citadela calității

— ... În '48 am terminat o școală tehnică industrială auto, de fapt n-am terminat-o, că atunci s-a desființat, și m-am dus acasă, în Bogatu, comună frumoasă, de oameni vrednici și stăruiți. Dar mama tot chinată era. Rămăsese singură cu unsprezece copii, era necăjită, se împliniseră trei ani de când se prăpădise tată și nu mai prididea cu greutate. M-am întors la Sibiu. „De unde ești, mă?“, s-a răstit unu', când m-am dus la „Independența“. „Din Bogatu“, i-am zis. „Aha! — răspunse el, — oameni avuți“. „Avuți pe dracu!“, am mormăit și l-am rugat să mă ajute să intru la-cătuș. E greu de spus de ce m-am dus la „Independența“. Era cea mai mare, cea mai cunoscută, toată lumea nu vorbea

decit de ea și de „Balanța“, uite, nu știu să spun de ce am ales uzina asta. Aici unde sintem acum, la „Independența 2“, nu era nimic, doar porumb, porumb, nu maidan ca în alte locuri. E al naibii de greu să explici cuiva și să-l faci să te creadă că totuși „Independența“ în anii aceia era ca un biet atelier pe lângă fabrica de azi; dar în industrie reprezenta Sibiu. Aici găseai și tradiție muncitorească, și tradiție de meșteșug, că ardelenii sint oameni serioși. Veneau aici părintii cu fiii, rămăneau cei tineri, ieșeau în pensie bătrînii, veneau mai tirziu și nepoții bătrînilor și, tot așa, generațiile „Independenței“ sporeau faima industriei sibiene.
Pe timpul acela, Ion Prodea era incintat

că simțea cum se fac batozele, teacurile, plugurile, grapele. Nu erau mari minunății, dar ieșea ceva din mințile lui, așa cum s-a întimplat cu primul pod rulant. Treaba asta cu podurile rulante l-a și amuzat la un moment dat, pentru că era o literatură întreagă în acei ani în care se scria doar despre podurile rulante. Și articolele de ziar pomeneau mereu de poduri rulante și de eroism, astfel încit, numărînd podurile din cărți și articole, ieșeau mai multe decit în realitate. Dar acum cade cumva și Ion Prodea în păcatul ăsta, face literatură din primul lui pod, doar ca să știe de unde a plecat și ce au însemnat cei treizeci de ani pentru el și familia lui. Podul l-a dat Ion Prodea cu unul Nicu, strungar, de care nu mai știe unde lucrează azi, parcă pe la Brașov, la „Steagul Roșu“. Dar bucuria n-a ținut mult, în tară era sărăcie, moștenirea trecutului atirna greu, și omul a fost trimis pentru un timp în agricultură. El povestește:

„Eram mai multi care știam mecanică auto. Am stat la cîmp, prin partea Tirgu Jiului, vreo doi ani și jumătate, timp în care am fugit de trei ori acasă. Mă însuram proaspăt, și fugeam acasă, apoi mă întorceam, fiindcă zicea tovarășu' director: „Noi nu mîncăm fiare, trebuie întărită agricultura!“ Motiv pentru care am mai stat pînă cînd mi-a născut nevasta și n-am mai răbdat, zicîndu-mi că mai bine mîncîc șuruburi decit să nu-mi văd copilul.

Copilul are azi 24 de ani și lucrează tot la „Independența“. Face parte din ultimele generații ale uzinei — generații care, de trei cincinale, tot schimbă fața locului, numărîndu-și performanțele de cincisprezece ani, ca de la o întemeiere, cînd nu existau nici „Independența 2“, al doilea sediu al întreprinderii, ce cuprinde secțiile Utilaj metalurgic și Metalurgică. Altă unitate de măsură a muncii și hărniciei sibiienilor de la „Independența“ ar fi numărul de țări în care firma a cîștigat teren an de an, în 1965 — 13 țări, iar azi 36.

Fata e la Facultatea de horticultură din Iași, iar băiatul aici. Este un băiat bun, dar vreau să-l am aproape de mine, să fiu lângă el, în uzină e mai greu, dar e bine să-i fie și mai greu, să priceapă și disciplina adevărată, muncitorească, s-o simtă, să fie în stare să răspundă de ceea ce face. Acum e plecat la Moscova, la Olimpiadă, a cîștigat o excursie la Ioto. L-am văzut la televizor cînd concureau fetele la gimnastică, Nadia, Emilia, Melita...“

— Am crescut-o pe Melita — ne spune tatăl ei, Richard Rühn, tehnician la „Independența“ — astfel ca să capete un adevărat cult față de muncă, așa cum m-au educat și pe mine părinții, cum m-au crescut meșterii acum aproape douăzeci de ani la această fabrică. Are 15 ani dar muncește cite zece ore pe zi, șase la antrenament și patru de școală, are bătătură, a slăbit după Olimpiadă la 38 de kilograme, și zic eu că efortul acesta se apropie de cel al turnătorilor noștri.

Copilul cel mai bun și cel mai frumos al Sibiului, „singura medalie olimpică“ din orașul cu cele mai pitorești străzi vechi (prin medalie numind generic toate succesele Melitei Rühn la Moscova), s-a aflat timp de citeva zile aproape de băiatul maistrului Prodea, cînd acesta, în tribună, își înroșise palmele și răgușise scandîndu-i numele. Era, poate, în acea imagine, o întreagă istorie ce cuprîndea și munca bătrînului Prodea, și viața lui Richard Rühn, și succesele Melitei și ale copiilor lui Prodea...

— Am fost azi la „Libertatea“, la maică-sa, la fabrică — ne spune Richard. Ne-a primit directorul, am fost prin secții, Melita a primit flori, femeilor le dăduseră lacrimile. Acum, în ultimul timp, sint cunoscut și în uzina mea. Imi făceam datoria și n-avea nimeni probleme cu mine. Ieri m-a primit și directorul, am venit cu Melita. Așa direct, douăzeci de ani nu m-au cunoscut directorii...

Cea mai veche întreprindere sibliană trăiește azi sub zodia unicatului. A produselor de mare performanță, complexe, de înaltă tehnicitate: laminoare, conducte forțate pentru hidrocentrale, lanțuri cu role, întorcătoare de tablă s.a.m.d. Faptul ține, desigur, de măiestria și inteligența oamenilor, de dragostea lor pentru această citadelă a industriei Sibiului, dar și de devenirea unui întreg oraș, a unui județ. Destinul „Independenței“, al oamenilor ei este tipic pentru locurile acestea minunate în care olanele de țiglă ale bătrînului acoperișuri și piatra lustruită a vechilor străzi în pantă se apropie fericit, pe o eventuală emblemă, de cele mai noi produse ale „Independenței“, de splendidele covoare de Cîsnădie, de medalile de bronz ale Melitei, de comorile Brukenthalului. Iată deci că generațiile „Independenței“ pot fi generațiile Sibiului.

Grupaj realizat de
RĂZVAN BĂRBULESCU

O capodoperă eminesciană
transpusă în muzică,
cu o deosebită vocație,
de compozitorul sibian Nicolae Suci

DOŃA SOL

Te rog, te rog rămii, rămii o clipă încă
Vreau să te string duios la piept
Din fericirea mea, din fericire-adinecă
Aș vrea să nu mă mai deștept.
Și totuși, luna iese, și luna iese-n zare,
Albește zidul nalt și gol...
Dă-mi, dă-mi, dă-mi cea din urmă, din urmă sărutare
Și încă una, doña Sol!
Mă-ntrebi cu ochiul tău, cu ochiul tău cumințe
Unde mă duc și ce mă fac
Cînd de pe ceruri stele, din ceruri stele sfînte
Pătrund în codru, bat în lac
Au nu ești, nu ești, nu ești, nu ești la înălțime
Ca steaua vecinicului pol?
Pe mine nu mă știe, nu, nu mă știe nimeni
Nici chiar tu însăși, doña Sol.
De ce, de ce doresc, doresc singurătatea
Și glasul tainic de izvor
De ce, de ce cînd codrul, cînd codrul frunza-și bate
Adorm pe verdele-l covor?
Ca prin lumina rară, lumina cea rărită
Prin umbra moale de pristol
Să mi s-arate lin, s-arate liniștită
A ta privire, doña Sol.
Chiar de luceafărul, luceafărul de seară
Te tem, căci dulce arde el
Cînd treci, cînd treci frumoasă, frumoasă și ușoară
În umbra negrului castel...
De aș zăcea rînit, zăcea rînit de moarte
Într-un genunchi eu tot mă scol;
Tinzînd, tinzîndu-mi dreapta, tinzînd-o de departe
Mă-nchin la tine, doña Sol.

Allegretto

1. Te rog, te rog rămii, rămii o clipă încă
2. Mă-ntrebi cu ochiul tău, cu ochiul tău cumințe
3. De ce, de ce cînd codrul, cînd codrul frunza-și bate
4. Chiar de lu'-cea ră-nit, de moar-te

Te rog, te rog rămii, rămii o clipă încă
Vreau să te string duios la piept
Din fericirea mea, din fericire-adinecă
Aș vrea să nu mă mai deștept.
Și totuși, luna iese, și luna iese-n zare,
Albește zidul nalt și gol...
Dă-mi, dă-mi, dă-mi cea din urmă, din urmă sărutare
Și încă una, doña Sol!
Mă-ntrebi cu ochiul tău, cu ochiul tău cumințe
Unde mă duc și ce mă fac
Cînd de pe ceruri stele, din ceruri stele sfînte
Pătrund în codru, bat în lac
Au nu ești, nu ești, nu ești, nu ești la înălțime
Ca steaua vecinicului pol?
Pe mine nu mă știe, nu, nu mă știe nimeni
Nici chiar tu însăși, doña Sol.
De ce, de ce doresc, doresc singurătatea
Și glasul tainic de izvor
De ce, de ce cînd codrul, cînd codrul frunza-și bate
Adorm pe verdele-l covor?
Ca prin lumina rară, lumina cea rărită
Prin umbra moale de pristol
Să mi s-arate lin, s-arate liniștită
A ta privire, doña Sol.
Chiar de luceafărul, luceafărul de seară
Te tem, căci dulce arde el
Cînd treci, cînd treci frumoasă, frumoasă și ușoară
În umbra negrului castel...
De aș zăcea rînit, zăcea rînit de moarte
Într-un genunchi eu tot mă scol;
Tinzînd, tinzîndu-mi dreapta, tinzînd-o de departe
Mă-nchin la tine, doña Sol.

FINAL

TINTE

Niște țărani cu prestanță care ne dau vestita pîine de Pecica

(Urmare din pag. 1)

ani, am lucrat ca inginer, alături de soț. În timpul campaniei ies din casă la 5 și mă întorc la 11 noaptea. În restul lunilor, pentru a mă refăce, lucrez doar zece ore, atunci cînd este posibil. Subliniez că nu mă refer numai la muncă fizică. Trebuie să chibzuiești bine, fiindcă o agricultură eficientă se face și cu capul, nu numai cu brațul. La Pecica avem producții bune. Și în agricultură poți să te mîndrești, de ce să îți capul plecat? Noi nu avem nici un secret, nu am descoperit nimic, doar că nu ne amestecăm cu cifre, vrem să spunem că nu ne preocupăm numai cît producem, ci și cît producem, cu cîți bani; personal, ca președinte, mă gîndesc permanent la prețul de cost, mă străduiesc să scotesc, ca pe un cîntar de farmacie, ce beneficiu aduce fiecare leu cheltuit. În orice clipă știu cîți bani ne intră, cîți ies, cînd trebuie dat semnalul de alarmă. Unii scot o producție de multe mii de kilograme la hectar folosind însă cantități exagerate de îngrășăminte chimice și, în final, ies în pierdere. Cine lucrează fără să socotească la tot pasul nu are succes.

— Sînteți prima președinție de C.A.P. în Pecica. Ce intenționați să reinnoți la „Ogorul“?

— Să nu mai recunoașteți — cînd veți veni din nou la noi — această curte, lingă sediul. Să dărîmăm șoproanele, să construim un garaj, o magazie de cereale, să modernizăm zootehnia prin adăposturi mecanizate, și toate acestea să rezulte în triplarea productivității. Muncitorul din zootehnie să fie și mecanic, și meseriaș. Laptele să nu mai fie colectat cu bidonul, ci prin conductă, pentru a se economisi timpul. În campania de recoltare, pentru a munci mai cu spor, instalăm în cîmp camere de dormit (nu corturi) pentru mecanizatori și specialiști, un grup sanitar și, bineînțeles, cantina. Astfel, nu mai pierdem timp cu deplasări oboseitoare și crutăm combustibil prețios. Tot în cîmp instalăm o cisternă cu motorină, pentru a evita plimbarea în gol a tractoarelor. Eu cred că se vor putea obține în cincinalul viitor 27 000 000—28 000 000 tone cereale anual. Cu efort, cu tehnologie. Pentru asta trebuie însă să iubești pămîntul, să te bați ca să nu încapă pe mîini care-l „strică“. Trebuie să lăsăm ceva în urma noastră! Poate vi se vor parea banale aceste cuvinte, dar eu le simt.

IN LOC DE ALFA-LAVAL, ALFA DE PECICA

În cele ce urmează vom relata experiența de la Pecica. A început încă acum cîțiva ani, dar abia azi începe să-și dezvăluie roadele. Am putea-o intitula: „În loc de Alfa-Laval, Alfa de Pecica!“

„Noi, în ultimii ani ne-am apucat serios de problema modernizării în zootehnie la C.A.P. „Steagul Roșu“ — ne spune președintele, inginerul Edgar Cziki. Ca să spun așa, a trebuit să băgăm mîna în buzunar, cooperativa a făcut investiții serioase, dar ele rentează. La cultura mare obținem constant producții ridicate și, cumva, am scotit problema rezolvată (pentru moment, firește). Ne-am concentrat pe zootehnie. Am construit o fermă de 5 000 porci și am deschis un abator comunal — la vremea lui, cred, al doilea din țară — am produs mezeli de ca-

litate, pe care le-am vîndut prin Agrocoop-Arad. Apoi ne-am ocupat de vaci. Ce putem face pentru ca munca să fie mai ușoară și mai productivă? Înainte se spunea: adăptori automate! Dar acestea nu reprezentau decît 10 la sută din mecanizarea care ne trebuia. Am studiat reviste străine, am colindat țara, vizitînd C.A.P.-uri cu zootehnie avansată, însă nu m-au mulțumit pe deplin, nu corespundeau perfect necesităților noastre.

Apoi am introdus mulsul mecanic la cîte 15 vaci, dar tot ne trebuiau 40 mulgători și nu am fost mulțumiți. Muls mecanic, da, dar centralizat, la asta visam eu, să „rezolvăm“ cu patru mulgători 500 vaci! M-am dus la București, la minister și am povestit ce intenționăm să realizăm la ferma de vaci. Acolo mi-au spus că și ei se gîndeau la o asemenea încercare, dar de vreme ce și noi aveam aceleași idei, au fost de acord ca prima încercare din țară să se facă la Pecica.

Un inginer mecanic inimos, Nicolae Costache, a sugerat să încercăm în țară, să nu așteptăm la infinit utilajul străin. M-am dus împreună cu el la Întreprinderea de mecanizare a agriculturii și industriei alimentare din Timișoara și le-am explicat planul nostru: nu doar muls mecanic (la cîte 15 vaci), ci muls mecanic centralizat. Cei de la Timișoara au manifestat mult interes, s-au zăbătut, au creat un prototip, grupul de muls tandem nr. 1, și l-au montat la „Steagul Roșu“.

Am primit și delegații de la București, de la minister, care au zis: „Asta e viitorul!“ Eram mîndri că acest viitor a început la Pecica.

În C.A.P. au fost și unii care se cam îndoiu de reușită. N-o să se învețe vaca — spuneau — cu grupul de muls tandem, e ceva prea nou, pur și simplu nu stă în firea ei. „Dar dumneata ai vacă?“ — întrebam pe cite un sceptic. „Am“. „Și cînd merge la pășunat, se întoarce singură sau nu?“ „Se întoarce“. „Apoi, așa cum a învățat să vină singură în sat, tot așa o să se deprindă cu mulsul centralizat“. Și chiar așa a fost. Acum, grupul de muls realizat la Timișoara a fost dat în producția de serie.

Dar să revenim la „Steagul Roșu“. În prezent, lucrează 46 muncitori la ferma de vaci. Mult. În curînd vom ajunge la 32. În două schimburi, ca în industrie. Deocamdată însă, doar parțial în două schimburi, dar le vom introduce 100 la sută. Într-o zootehnie foarte modernă, ele se justifică, după părerea noastră. E o muncă intensivă. Altfel, îngrijitorii vin dimineața, fac ce fac, apoi pleacă acasă, se ocupă de-ale lor. Vin din nou seara, și nu există continuitate, oamenii nu se simt total legați, privesc munca lor ca o muncă între celelalte pe care le fac în restul zilei. După calcule amănunțite am ajuns la concluzia că totul va deveni foarte rentabil cînd vom depăși 3 000 l lapte pe vacă furajată.

Pentru mine, mecanizarea și modernizarea fermelor de vaci au devenit mai mult decît o preocupare — o pasiune. Este și subiectul tezei mele de doctorat, la Facultatea de zootehnie, cu profesorul doctor inginer Ion Fusteag din Timișoara. Examenul le-am dat, trebuie doar să-mi redactez teza, încheie inginerul Edgar Cziki.

Nu nutrim dubii în ce privește destinul

tezei. Deși nu a fost încă așternută pe hîrtie, ea a fost de acum scrisă în fapt, se materializează în practica zootehnică, singura care validează orice cercetare de acest fel.

O ORIENTARE MILENARĂ CARE SE CHEAMĂ PÎTĂ, CARNE ȘI LAPTE

La Pecica există două școli generale de 10 ani, una cu limbă de predare română, alta — maghiară. Fapt semnificativ, școala maghiară are și patru clase cu predare în limba română (I-IV), iar școala română cuprinde un număr egal de clase cu limba de predare maghiară, pentru a se evita ca elevii să bată drumurile fără rost. Toate porțile pentru învățarea în limba maternă sînt astfel deschise, copiii, indiferent de naționalitate, neavînd decît o singură obligație: să învețe.

Directorul școlii maghiare este profesorul de științe naturale Ionel Moldovanu. Să nu vă înduceți în eroare numele, al cărui purtător, de fel din Odorheiu Secuiesc, se trage din secuire și este de naționalitate maghiară, ca părinții, bunicii și străbunicii săi. De ce, totuși, s-au chemat Moldovanu, nimeni nu știe și, în fond, nici nu are importanță.

Naturalistul Ion Moldovanu este un înfocat iubitor și cercetător al frumuseții acestor locuri. În brațe părăsite ale Mureșului a descoperit — cu uimire și incantație — nuferi înfloriți ca în deltă. Așadar, a gîndit el, județul Arad reprezintă „ultimul refugiu“ pentru această plantă relativ rară. Și tot aci a identificat, în cursul expedițiilor de naturalist, broscărița, stranie luminare roșie deasupra apelor, a găsit otrătele de baltă înflorite ce evocă fluturări lacustri, a făcut și alte descoperiri care l-au determinat să organizeze la Pecica o sesiune de comunicări științifice. Au participat universitari și alți specialiști de la București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, profesori din județul Arad, s-a discutat aprins despre probleme de biologie și despre prezervarea unor specii amenințate să se stingă. Ionel Moldovanu a prezentat nu mai puțin de 16 specii montane aduse la șes de ape...

— N-aș fi crezut — spune, cu acel prielie, un profesor de la Facultatea de biologie din Iași — ca un colectiv de profesori de liceu să aibă asemenea preocupări.

— Scuzați-ne — i s-a răspuns. Noi nu predăm la liceu, sîntem profesori de școală generală dintr-un sat.

„Un sat care nu va rămîne așa multă vreme. „Vom deveni în curînd oraș — arată Augustin Pop, secretar adjunct al comitetului comunal de partid — vom construi un modern magazin universal de 4 000 m pătrați, o mini-„Ziridava“ (după numele universalului din Arad), vom instala la anul, probabil, o centrală telefonică automată cu 1 000 linii, dar orientarea de viitor va rămîne tot pîta, carnea și laptele“.

Sănătoasă și necesară orientare! Părăsind Pecica, ne-am amintit de președintele C.A.P. Turnu (tot în raza comunei), Francisc Sutyak, deunăzi pensionat. Spiritul gospodăresc, grija pentru avutul obștei îl făceau să spună: „Eu la mine la Turnu numai moașă comunală nu sînt!“ Aceasta nu pentru că el s-ar fi substituit celorlalți — orice conducător care ar încerca o asemenea ispravă ar fi orice, numai eficient nu — ci în sensul preocupării continue pentru bunul mers al obștii. Pe Francisc Sutyak pecicanii îl consideră „un țaran cu prestanță“. Generalizînd, am putea aplica caracterizarea tuturor locuitorilor — inclusiv orașenilor statornicii aci — care, indiferent de profesie, contribuie, fiecare în felul său, la materializarea acelei orientări multilaterale care se cheamă pîta, carne și lapte.

LIONEL NIȘESCU

A scrie istoria, a făuri istoria

(Urmare din pag. 1)

imbogățească activitatea prezentă și viitoare cu învățăminte și concluzii pentru mersul înainte al popoarelor pe calea civilizației, pentru pacea și progresul întregii umanități.“

Aplauzele cu care a fost primit Mesajul președintelui, reluarea unor idei de bază ale acestui mesaj în cuvîntările rostite de delegați în ședința inaugurală din 1 august, ca și comentariile vii pe sălile congresului subliniază respectul participanților față de România socialistă și nou ei loc în lume, precum și față de conducătorul ei. Istoria nu este, nu trebuie și se multumească a fi doar o știință a trecutului, ea poate aduce o contribuție importantă la stimularea eforturilor și a conlucrării popoarelor pentru rezolvarea marilor probleme ale epocii noastre. Acționînd în consens cu forțele înaintate ale omenirii, istoricii vor sluji, cu mijloacele specifice științei lor, nu numai la consemnarea, ci și la făurirea unei istorii noi fără războaie și fără vărsări de sînge. „Relevînd învățămintele trecutului — alii factorii care au favorizat progresul și civilizația, cit și cauzele care au dus la perioade de regres, la războaie și suferințe — istoria poate mobiliza larg conștiințele oamenilor de pretutindeni, popoarele din întreaga lume pentru a spune un NU hotărît războiului, politici de înarmare, de forță și de amenințare cu forța, pentru a se asigura soluționarea exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a problemelor litigioase evitîndu-se conflictele și infruntările militare, pentru apărarea celui mai fundamental drept al oamenilor, al națiunilor: DREPTUL LA VIAȚĂ, LA PACE, LA EXISTENȚĂ LIBERĂ ȘI ÎNDEPENDENȚĂ.“

Istoricii noștri se prezintă la forumul mondial cu o serie de lucrări care pun accentul — așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu în înfîlțirea cu reprezentanții ai oamenilor de știință din domeniul istoriei consacrată pregătirii lor în vederea congresului — pe acele fapte istorice care au favorizat contacte de viață și influențe reciproce dintre populațiile acestor meleaguri ale Europei. Ei evidențiază ceea ce au realizat în comun popoarele noastre, faptul că civilizația lor este rodul conlucrării. Trăind problemele României, ale conlucrării în Balcani și cu toți ceilalți vecini, ei pornesc de la comunitatea de interese a acestor popoare, abordînd problemele trecutului în așa fel încît să ducă nu la ascuțirea divergențelor și contradicțiilor, ci la găsirea a ceea ce a fost și este comun, la sublinierea învățămîntelor pe care trebuie să le tragem pentru prezent și viitor. În calitate de gazde, istoricii români au toate motivele să se aștepte ca și colegii lor de peste hotare prezente la București să abordeze problemele științei lor în același spirit constructiv.

Nu vom intra în amănuntul rapoartelor și intervențiilor specialiștilor noștri — am făcut-o, parțial, în numărul trecut al revistei noastre.

Istoricii români se prezintă în fața forumului mondial pătrunși de datoria patriotică de a înfățișa lupta multiseclară a înaintașilor pentru independență, libertate și progres social, de a înfățișa chipul nou al României, voința poporului român de a trăi în libertate, pace și colaborare cu toate popoarele.

Pirații undelor de noapte...

(Urmare din pag. 1)

de la Helsinki, nu ne mai întrebăm, răspunsul fiind mult prea limpede.

Mai interesant ni s-a părut să cercetăm „metodele“ ce se intenționează a fi folosite. Richard Helms, fost șef al C.I.A., ne-a ajutat mult declarînd, tot recent, că activitatea postului „Europa liberă“ urmărește „să schimbe concepțiile despre lume ale popoarelor din țările socialiste“ și „să le inoculeze modul nostru de a gîndi“. Ce vrea să însemne aceasta?

Calea instigării directe, practică aproape un sfert de secol, n-a dat rezultate. Amenințarea că „vin americanii“ nu s-a împlinit; toate tobele funerare privind sucombara socialismului au sunat în gol; din amenințările că o vom duce din ce în ce mai prost — se vede bine ce s-a ales. Se trece, deci, la metode oarecum mai „subtile“, accentul căzînd pe „inoculări“. Curios, — în ceea ce privește emisiunea în limba română — am dorit să vedem și formele concrete de acționare.

N-a trebuit să așteptăm mult. Utilizată ca unul dintre agenți, și-a făcut repede apariția zeloasa Monica Lovinescu, veche otravă ideologică, folosită cu insistență de „Europa liberă“. Abilă în viclenia ei, bătrîna cîrtoare și-a ales repede o temă în măsură să-i cointerezeze pe mulți dintre oamenii de litere români, propunîndu-le să continue o discuție, începută — e drept — cam stingaci, în revista „Secolul 20“, referitoare între altele la ieșirea în lume a creației noastre artistice.

Văturile pe care slujitoarea „Europeliberă“ le aruncă în calea celor pe care vrea să-i ademenească sînt destule și, la prima vedere, anesteziatoare. România, de pildă,

este prezentă ca o țară — artisticeste — ruptă de restul lumii. Vai, în ce situație sîntem! — poate zice insul slab de inger. Înainte de perioada socialistă, se pronunța ea textual, „universitarii și intelectuali noștri se deplasau destul de frecvent în străinătate“, atunci „nu numai circulația ideilor, dar și a oamenilor era asigurată“. Or, celui ce nu deține date exacte lucrurile îi pot apărea ca teribile, realitatea fiind că, în ciuda impresiei de libertate care se lăsa în trecut privind circulația, niciodată un număr atît de mare de intelectuali români n-au trecut granița ca în anii din urmă. Fapt foarte ușor de dovedit.

Minciuna făcînd parte din „rețeta“ casei cu microfoane dușmănoase, nu este de natură să ne mire. Mult mai mare atenție cere, cred, „serul“ ce se încearcă a fi inoculat scriitorului român, îndemnat pur și simplu cu o nerușinare tipică marilor canali să-și folosească pana contra propriei societăți. Iată „logica“ bătrînei unelte: a) singurele opere care se impun cu adevărat în lume sînt cele „validate de Paris“, b) ca să fie acceptată la Paris, o operă trebuie să intereseze Occidentul, c) nu inovații în artă și talent artistic se caută în Occident, d) ca să ai succes la Paris trebuie să produci „mărturie“ despre teroarea socialistă.

Textual, iată indicația ce se vrea inoculată: „Ceea ce reține într-adevăr atenția aici (la Paris, n.n.) este felul în care literatura poate da seama despre o experiență pe care Occidentul n-a cunoscut-o, aceea a unui totalitarism care a atacat substanța umană“. Străduiți-vă, deci, să-l impresionați pe naiul ascultător occidental de minciuni, radio și pres-difuzate pe

mii de canale, cum că în România omul a fost zdrobit de comunism — iată chemarea zeloasei bătrîne, care își viră nasul într-o lume pe care n-a cunoscut-o, în realitate, direct, niciodată. Vreți, adică, să aveți succes în Occident? Nu vă lăsați induși în eroare de ideea că vă puteți înfățișa lui ca artiști adeverați. Aici nu se caută așa ceva... „Occidentul“ — spune tot textual bătrîna de la microfoanele „Europeliberă“ — nu așteaptă de la Răsărit lecții de estetică, și le dă singur“. Ceea ce se caută e... „imaginea terorii“.

Viclenia e mare, dar nu într-atît încît să nu poată fi descoperită, afirmația conținînd și o posibilă replică la întrebarea de ce e luat în brațe, acolo, un individ ca Paul Goma, care în țară este, practic, și artistic și extraartistic, un nimeni absolut. Simplu, pare să zîmbească vulpește, din spatele microfonului, autoarea panseurilor pomenite: el a făcut exact ce i s-a spus: nu artă, ci calomnie.

„Poate literatura să se măsoare cu ceea ce a tîns la anularea ființei umane? Iată întrebarea esențială“, care face ca unele „voci ale Estului“ să fie atît de ascultate în Occident“, continuă ea, scopul „pastilei“ fiind foarte limpede. El duce direct la ceea ce planificau patronii „Europeliberă“ ca principal obiectiv al întreprinderii pe care o finanțează — incitarea scriitorului român contra propriei țări, a propriei societăți. Obrăznicia merge chiar mai departe. „Intîmplător“, d-l Brown se arată foarte multumit de faptul că „Europa liberă“ a alimentat „mişcări“ din unele țări. Tot „intîmplător“, doamna Monica se arată nesatisfăcută de... „curajul etic și revoluționar“ al literaturii române. Știînd ce înțelege ea prin „revoluționar“, impertinența — fiindcă n-o putem numi altfel — ne apare în dimensiunile ei adevărate.

De ce, s-ar putea pune întrebarea, se apelează la aceste inoculări punînd cu prioritate pe prim plan scriitorul? Răspunsul e simplu și aici: literatura deține în România una dintre cele mai mari capacități de difuzare a ideilor, fiecare carte de răsănet cunoscînd tiraje de zeci de mii de exemplare, fiind citită de sute de mii de oameni. Or, dacă la asemenea proporții s-ar reuși să se strecoare opinia că aici totul este „teroare“, că „ființa umană este puternic lovită în însăși substanța ei“, dacă s-ar reuși să se convingă literar că în România toți cetățenii, pină și muncitorii cei mai neînsemnați, și chiar în momentele cele mai intime ale vieții lor, sînt permanent urmăriți de miliție, cum spunea, tot recent, și — probabil — tot ca o „indicație“ de avut în seamă, un alt colaborator al „Europeliberă“ — ar însemna deja foarte mult pentru palmaresul oficinei de la München. Pirații undelor de noapte știu că, venite de acolo, de afară, asemenea acuzații își găsesc greu un vad în rîndul cetățeanului cu bun simț; dar dacă ele s-ar transmite prin chiar cărțile tipărite în țară, n-ar sta, oare, lucrurile altfel?

Miza e falsă, ca toate calculele făcute de „Europa liberă“ pină în prezent. Se știe prea bine că doamna Monica nu-i mai fierb de multă vreme oalele pe la noi, așa că plătirea ei ca instrument de inoculare cu idei calomniatoare la adresa României, prielnice, chipurile, să ducă la crearea de „situații“ favorabile dușmanilor țării și poporului român, va rămîne în istorie ca un simplu și trist exemplu de vînzare-cumpărare de trădători.

Totuși, atît în politica editorială, cît și în cea redacțională va trebui să fim atenți. Fiindcă nici măcar involuntar n-avem voie să ne lăsăm prinși în plasa viclenelor epave...

Ultimele știri

Ingerii scriu articole de legi
ori cioplese săgeți
și în pauza de prinz ling sare.

La cerere, ei rup sintaxa ploii
— greabăn de cal —
slujindu-se de moaștele
pluvioasei Paraschiva.

Ca pe chei de case de bani
ei reproduc după mulaje de ceară
miresmele
cu care urmează
a ne impropietări.

Ei patronează cu inclemență
Uzinele de Ace cu Gămălie,
fierb rachiu de crini în alambice
și se trezese întrebând fără noimă,
Oare ce-o mai fi făcând poetul
Stănescu ?...

GHEORGHE TOMOZEI ■

La întrebarea cuprinsă în poezia
de mai sus răspundem, alăturat, cu
aceste noi versuri care arată ce
face poetul NICHITA STĂNESCU.

Baladă

Se uita cu ochiul ei căpriu-verzui-
necuegetat
chiar la ochiul meu albastru de-mpărat,
Tochmai eu tăiasem dintr-o fulgerare
gitul șoimului de vânătoare
chiar în zbor cind de pe brațul meu
plecase
către căprioarele fugoase.
Ea și-a arcuit sprinceana fioros
ca un fum trinit și tras pe jos
spre sprinceana mea de spic de stea
care tocmai se dezarcuia.
Astfel ne-am privit un timp tăcînd,
apoi ochii ni i-am fost închis prin dind.
Șoimul încă se zbătea decapitat.
Noi urcarăm leneș spre palat
incă-o treaptă și-ne-o treaptă
neștiind ce ne așteaptă, —
împreună, despreună,
luna cea fără de lună,
ora cea fără de oră
neaminduroră.
Căprioarele stau mute,
n-are cine să le-asculte,
nealergătoare pieze
n-are cin' să le vineze.

NICHITA STĂNESCU

De o splendoare tristă

Flota se scufundase,
lopețile lungi pluteau pe valuri,
animalele marine se risipiseră
crezînd că a căzut o stea.

Ouale depuse lingă țarm
sub luciul apei
nu-și mai găseau tații.
Ca o coadă de cometă neagră
umbra lopoțelilor lungi
de galeră
le asuda cu moarte.

Dialog

— Domn sublocotenent, zise soldatul,
în poziție de drepti,
domn sublocotenent, zise soldatul, —
de ce

nu se văd soldații dușmani pe care
trebuie să-i împușcăm grabnic, sau
să-i respingem grabnic, fără
prea mari pierderi de sînge din
partea noastră, și —
prea multă risipă de muniție, și
fără nici o preocupare, și —
domn sublocotenent, de ce
nu se arată soldații
dușmani ? zise soldatul
în poziție de drepti.
— Înapoi rupeți rindurile, zise
sublocotenentul dîndu-se în leagăn.

La masa de lemn

— Dom' sublocotenent vă raportez că
nu am văzut nici un inamic,—și,
nici măcar nici
vreo inamică, în afară de
o barză care aducea
un copil în cioc,—și,
l-a lăsat în cuibul de pe hornul cel
roșu și înalt de la
magazia de arme.

— Cum ai acționat ? întrebă
sublocotenentul
în timp ce bătea cu un ciocănel de lemn
în masa de lemn.
— Să trăiți ; am acționat stingînd focul
ca să nu iasă fum prin horn,—și,
să-l vadă inamicul.
— Cum ai mai acționat, întrebă
sublocotenentul bătînd cu un ciocănel de
lemn în

masa de lemn.
— Să trăiți, zise soldatul, am
acționat stingînd toate luminile
și am scos și siguranțele
pentru orice eventualitate din
tabloul de siguranțe.
— Bine, zise sublocotenentul, —
te grațiez !
— Da ce, eram condamnat la moarte ?
întrebă soldatul mirat.
— Da, erai condamnat la moarte zise
sublocotenentul,
azvîrlînd ciocănelul de lemn
pe podeaua de lemn.
El mai adăugă : pe loc repaus, de voie !

Visul unei nopți de iarnă

Tu nu mă mai iubești,
zise apa fiartă patinatoarei, —
și care era inima roșie
a apei fierde.

Patinatoarea își scotea patinele
cu un gest grațios,
după care scrise cu un oscior lung și alb
ceva de neînțeles.
Cind am deschis ochii, ninsese.

Restituirea

Na un argint
și ia-mi înapoi
lumina ochilor
pe care mi-ai dat-o
să te văd cu ea.
Și dă-mi înapoi
cuvîntul
pe care mi l-ai luat
să numești eu el
lumina.

Dunga de cuțit a lunii

Marea era liniștită și oarbă
ca un copil care are albeață la ochi
și ține întinsă mina lui dreaptă
ca și cum ar putea
să atingă cu ea
ceva
vinovat.
Luna tăia se cu o dungă argintie
marea cea mare în două pustie.
Atunci a fost cind mi-am zis :
Să merg cu tălpile goale
pe tălșul acela de vis
către al lunii iris.

Am început să merg pe muchia cuțitului
lucios

cu tălpile goale cînd,
talpă de talpă, la două picioare
într-însul se tăiau singeros,
mergeau pe cuțitul prelung și întins
picioarul meu drept mi se despică lent
picioarul meu sting mi se despică lent
înaintam, iar pîntecul și sternul și
beregata

mi se despicau în două, lent, pe tăis
gura și nasul și locul
cel de dintre sprincene
mi se despicau în două.
În dreapta mea
marea se înroșise de sîngele meu,
în stînga mea
marea se înroșise de sîngele meu,
jumătate am căzut într-o parte, tăiat
jumătate am căzut în cealaltă parte tăiat.
Luna pierse
cuțitul se scufundase
marea era roșie
și liniștită
și calmă
și lucioasă.

Singurătatea cineastului

(Urmare din pagina 15)

zătoare, deși cinematografia noastră a
avut acolo un delegat prezent fizic l...

— Totul pare de domeniul fantasticu-
lui l...

— Nu, nu încă, pentru că nu s-a termi-
nat. „Ghinioanele“ au continuat și după
plecarea filmului la aeroport. Coletul, deși
circulînd pe calea aeriană, teoretic cea mai
directă și mai rapidă, nici după două săp-
tămîni nu a ajuns la „adrisant“...

— Fantastic... Cum se explică ?

— Sincer, nu știu. Ceea ce știu este că
pină la urmă coletul a putut fi
descoperit de reprezentanții Biena-
lei în depozitul aeroportului din Veneția
și identificarea a fost posibilă datorită u-
nor telexuri date la cererea mea insistență,
în urma cărora am putut afla numărul de
zbor și de fract cu care coletul a plecat
din Roma spre Veneția. Dar, de-acum ne
aflăm la data de 6 august... Dacă aceste te-
lexuri ar fi fost date cu două-trei săp-
tămîni mai înainte, deci dacă expeditorul
ar fi urmărit, cum este și firesc, soarta
coletului său, nu s-ar fi pierdut atîta timp
prețios.

— Dacă recapitulăm sumar lucrurile
după cite înțeleg, este de-a dreptul indu-
iosător cite persoane și interese se
sint dintr-o dată chemate să intre în ac-
țiune, într-o acțiune tergiversantă, după
cum se vede, cind un film românesc e pe
cale să plece spre Veneția sau Cannes. La
Veneția ajung numai filmele invitate și,
în cazul acesta, rolul unei comisii ca cea
evocată mai sus ar fi superfluu. Dar dacă
ea ține să se întrunească și în cazuri de
acest gen, este limpede că o face dintr-o
„bunăvoință“ suspectă. Cind ar fi vorba
despre un alt festival, cu un regulament
degrevat de restricții, roșul unei astfel de
comisii, evident, ar fi acela de a face pro-
punerii. Dar dacă ea ține să-și facă simțită
prezența și acolo unde nu este chemată,
este limpede că o face din rațiuni tulburi,
a căror împlinire cu atît mai mult o va
impune acolo unde este chemată. Pe scurt,
ce este bun și ce este prost în sistemul de
promovare a filmului românesc în compe-
tițiile internaționale ? Desigur, din punctul
de vedere al unui realizator de filme...
Pentru că, din punctul de vedere al celor
care au pus la punct sistemul în funcție,
nu mă îndoieste nici o clipă de faptul că
lucrurile stau excelent...

— Promovarea filmului românesc peste
hotare este o acțiune foarte complexă, care
presupune multe eforturi, multă și poliva-

lentă competență și, bineînțeles, operati-
vitate și bună-credință. Filmul este prin
definiție arta de cea mai largă circulație
internațională, dar mecanismul prin care
se concretizează virtualitățile sale este pe
cit de solid, pe atît de sever. Concurența
este foarte dură și foarte bine organizată,
pentru că în luptă se află nu numai armele
spiritului, ci și precizele și puternicele in-
terese financiare ale producătorilor și dis-
tributorilor din toate colțurile lumii. Fes-
tivalurile internaționale reprezintă numai
unul dintre terenurile competiției. Succesul
moral al prezentei în asemenea selecții,
dezbaterile și ecurile de presă se răsfrîng
direct sau indirect, imediat sau în timp,
și asupra domeniului material-organizatoric
al difuzării filmului în rețeaua sălilor
de cinema sau la televiziune. Succesul unei
cineastografii, implicit al fiecărui cineast,
se măsoară inevitabil prin publicul la care
reușește să ajungă în țară și în străinătate.
Iar aici calitatea intrinsecă a filmului, o
dată obținută de cite unii dintre noi, este
numai un punct de plecare. Acționează apoi
mulți alți factori. În difuzarea externă ne
întîlnim nu cu o visată emulație îngerească
pentru stringeri de mină și coroanțe de
flori, ci cu aspra și adevărată concurență
capitalistă. Pentru un prilej de reclamă,
pentru un loc sub soarele distribuției,
pentru înscrierea pe îngusta fantă care
mai rămîne între cei mari și tari, se bat
mulți, fără să mai aleagă armele. Și ni-
meni nu-și permite să piardă nici cea mai
mică ocazie. Noi ne mai permitem, din
păcate. Voi da numai exemplele pe care
le cunosc direct : nici unul din filmele cu
care am participat în competițiile interna-
ționale de la Annecy, Cracovia, Leipzig,
Oberhausen, ca să le citez doar pe cele din
ultimii ani, nu au fost însoțite de nici un
plînt, de nici o tipăritură de prezentare,
în vreme ce filmele colegilor din alte stu-
diouri — socialiste, ca și capitaliste — pu-
neau la dispoziția celor interesați sute de
imagini și texte publicitare.

— Cu toate acestea, filmul românesc cu-
noaste peste hotare o audiență notabilă..

— Cu toate marile dificultăți obiective,
ținînd de concurență, de nivelul
competițiilor în care ne angajăm,
la care se adaugă și subiectivități și negli-
gențe de care ne-am putea lipsi, prezența
peste hotare a filmului românesc este în
continuă creștere, iar unele succese sint
întru totul remarcabile. E surprinzător și
în orice caz regretabil că nici critica noas-
tră de specialitate nu face ceea ce ar tre-
bui ca să le sublinieze sau măcar să le
pomenească din cînd în cînd. Citiți știu, de

Ecou

Stimate Doamne Păunescu,

Cu întîrziere (am lipsit iar din țară,
dar tot... cu folos) am citit „Balada
pentru Hary Brauner“ și pentru că și
eu consider că „oamenilor de bine li
se cuvîne omagiu“, vi-l exprim
pe această cale. Omagiu poetului înaripat,
omagiu patriotului înflăcărat, omagiu
omului de omenie.

Doresc să adaug o remarcă. Prin-
tr-o coincidență de paginare (nimeni nu
este întîmplător ? O spunem și unul
și altul, fiecare de pe poziția „con-
cepției sale despre lume“) balada este
situată deasupra „dicționarului de la-
găr“. Tinerilor trebuie să li se insufle
sentimente răscolitoare ale filonului de
aur din om, așa cum o faceți în baladă,
pentru ca niciodată să nu se mai poată
întîmpla ceea ce i s-a întîmplat lui
Lustig Oliver și celor șase milioane de
frați ai săi.

Vă urez sporite puteri de muncă în
slujba generoaselor idei ce vă animă.
București, 3 august 1980

Șef Rabin Dr. MOSES ROSEN

pildă, că producția națională de filme a-
coperă anual întregul fond valutar necesar
cumpărării tuturor filmelor străine
care se oferă publicului nostru ? Ce aten-
ție s-a acordat faptului că eforturile con-
jugate ale cineastilor și centralei lor se
concretizează într-o creștere a difuzării
producțiilor românești de la un număr de
25 de țări în 1971 la 75 de țări în anul tre-
cut ? Citiți știu că un film, aparent doar de
interes intern, cu un puternic mesaj pa-
triotic, cum este Pe aici nu se trece, a fost
cumpărat în 60 de țări ? Că un succes a-
semănător au avut și alte filme, ca Nemur-
torii (43 țări), Osînda (39 țări), Pîntea și
Cursa (37 țări), Frații Jderi (32 țări), iar
filmele Mihail Viteazul și Veronica au fost
achiziționate pentru distribuție mondială ?

— La ce lucrați în prezent ?

— Un film cu subiect contemporan, Fe-
meia din Urșă Mare, după scenariul scrii-
torului Paul Eugen Bancu.

— În ce stadiu se află filmul ?

— Decupajul regizoral are toate aprobă-
rile comisiilor competente (Consiliul de
conducere al Casei de filme nr. 5, Comi-
sia de specialitate ACIN), încă de acum
patru luni. Dar să renunțăm deocamdată
la această poveste, la fel prelungită...
Altădată...

I. Peltz

(Urmare din pagina 15)

cu Foc în Hanul cu tei profilul literar
al lui I. Peltz se desenează distinct. El
este un excelent observator și critic so-
cial, un scriitor realist dar de altă
factură decît Rebreanu, este un natu-
ralist grotesc și liric, un poet înduioșat
dar sincer și convingător din punct de
vedere estetic, al straturilor sociale nă-
păstuite, condamnate la sărăcie, ex-
ploatare și dezesperare. Fără a simpli-
fica lucrurile într-un sens sociologic,
I. Peltz a fost preocupat mai degrabă
de „cazuri“, dar nu fără a face referiri
la problemele etern-umane, la căderi și
înălțări, la marile vifore interioare, la
aspirațiile ideale.

După 1933 au urmat cărți interesante
chiar dacă nu au mai atins nivelul cel
mai de sus al creației sale : De-a buș-
lea (1935), Moartea tineretelor (1935),
Toapele (1936), Actele „vorbeste“ (1935),
Noaptea domnișoarei Mili (1937), Pui de
lele (1937), Tară bună (1937), De-a viața
și de-a moartea (1939). Un loc aparte
il ocupă romanul marilor tragedii din
perioada abominabilă a progromurilor
fasciste — Izrael însingurat (1945).

Scriitor prolific, excelent martor al
evenimentelor sociale, realist satiric, pe
filieră caragialiană și melancolic în li-
nia tristeții lor provinciale din poezia
bacoviană și simbolistă tirzie, I. Peltz a
lăsat și alte lucrări în proză : Max și
lumea lui (1957), Inimi zbuciumate
(1962), Fauna burzuluiților (1965) In-
stantanee comice și nu prea (1967), Mi-
crobar (1971).

Scriitorul a creat și opere pentru
scenă : Crima (1920), Veninul (1920),
Ediție specială (1921), Calea Văcărești
(1943).

A fost și un eseist, un moralist, un
publicist de forță : Progresul cultural
și economic (1935), Evocări (1936), Măr-
turii (1937), Contemporanii (1946). Cum
i-am cunoscut (1964), Amintiri despre...
(1964), Amintiri despre viața literară
(1974). Scriitor realist, a tradus, nu în-
tîmplător, din Balzac.

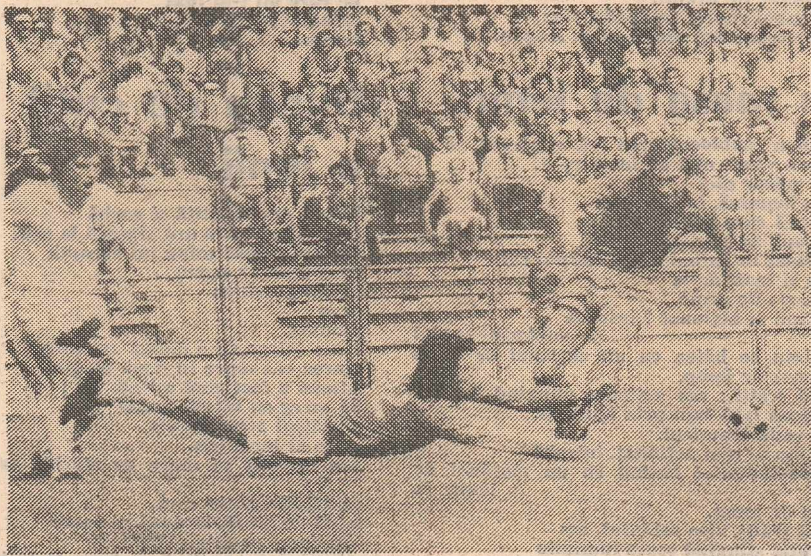
I. Peltz a fost un scriitor care s-a
născut pe acest pămînt și care a vorbit
într-un chip distinct — iubitor cind a
fost cazul, realist și critic cind a tre-
buit —, despre oamenii acestor melea-
guri. A fost un om de mare talent,
marcat deopotrivă de sensibilitatea se-
colului XIX și de problematica secolu-
lui XX.

Campioana se respectă

Cel dintii derby al campionatului, Steaua—Craiova, a fost adjudecat, pe merit, de oaspeții. Împotriva calculului hirtiei și al Pronosportului, oltenii au izbutit să învingă pe „Ghencea”, acolo unde, în sezonul trecut, Steaua cîștigase detașat. După victoria bucureștenilor la Bacău, 4—0 în prima etapă, succesul Craiovei e cu atât mai concludent. Concludent și, repetăm, meritat. Campioana se respectă, fapt care ne determină să așteptăm cu optimism confruntarea cu Inter din Cupa campionilor.

Prezent la meci, Liviu MANECAN a surprins imaginile de mai jos.

Lung, mereu la post, de data asta în fața lui Marcel Răducanu.

Deși e 0—0, Constantin și Zavoda, antrenorii formației militare, sînt îngrijorați. Vor avea și de ce!

La pauză, Cămătaru pare să viseze golul ce va urma.

Pe banca oaspeților, secundul Oțet privește la ceas și speră: „de-ar rămîne așa!” Cămătaru a înscris, dar lui Oblemenco parcă nu-i vine să creadă că totul se va sfîrși cu bine. Se va sfîrși.

Campioana a învins! Bucuria e cu atât mai mare cu cît, în sezonul trecut, Steaua a cîștigat de trei ori în fața Universității, în campionat și în Cupă.

specialitate — parcă l-au avut. Mulțumiri în numele fotbalului acelora care au semnat cronicile respective. Curajul de a spune adevărul trebuie să fie firul de lumină cu care trebuie ajutat și îndrumată (acum ca un copil ce învață mersul) opinia publică a fotbalului nostru. Și eu, și cred că și

Omul care joată

...„Să fiu primul“...

Simbătă va fi pentru primele opt etape ale campionatului primei divizii ziua disputelor. Este o dorință mai veche a fotbalului, care se vede acum împlinită. Pasul a fost făcut și cadenta trebuie respectată chiar dacă noi intuim, deocamdată, destul de tîrziu sensul și binefacerile tradiției. Poate, pentru a nu deveni dintr-o dată prea serioși, următoarele două etape au fost reasezate duminică, pe motiv că orele mai mici de începere a jocurilor ar împiedica prezența unor spectatori în tribune. Argument inatacabil deși, știu cu toții că fotbalul reglează de mult producția celor mai felurite și pretențioase mecanisme, și că cine vine duminică, se-mbulzește și simbătă.

După numai două etape, nu se pot face constatări deosebite. Cîteva întâmplări, mici dar sugestive, merită onorate. Unele sînt certe, altele sînt din domeniul atît de prolific în ultimii ani al lui... „se spune“... Vă lăsăm pe dv. să le încadrați unde credeți, pentru că în fotbalul nostru este din ce în ce mai mult „adevăr în toate... și-n nimic“. Arbitrajele au fost interesante, chiar dacă, hai să spunem, omeneste, „fluierale“ au luat și note false. Promovatele și unele gazde visau în prima zi puțin sprijin „moral“ din partea „răilor incoruptibili“ îmbrăcați în negru, ce pot scoate flăcări galbene și chiar roșii din miini și — așa cum au relatat ziaristii de

alții care mai cochetăm cu „plumbul“, primim sfaturi de a „ne vedea de treabă“ sau de a lăsa minciuna să existe. Unii le urmează. Cei care simt cu adevărat că tocmal fotbalul este treaba lor, știu că plecarea capului în fața minciunii murdărește mai rău fărina decît căderea sa. Omenirea a mers cu capetele care au căzut pentru adevăr, nu cu cele care s-au plecat în fața destinului.

Dar, pentru că cei care gîndim așa pentru fotbalul nostru sîntem foarte puțini, să fim veseli. Cîteva jucători tineri sînt „pitiți“ deocamdată. Bum-

Viorel Mateianu:

„Sînt foarte mulțumit de Răducanu!“

— Cam trist, Viorel Mateianu, așa-i?

— Într-un fel, da.

— În ce fel?

— 1—1 cu Brașovul, echipă nou promovată, e, firește, un rezultat sub așteptări. Greșesc însă aceia care fac din meciul respectiv un capăt de țară! Campionatul abia a început, Baia Mare va asalta, sper, locurile fruntașe ale clasamentului. Numai că e nevoie, în ce ne privește, de un pic de răbdare. Integrarea lui Răducanu și a lui Onuțan cere timp.

— Apropo de Răducanu, ce-i cu el?

— Ce să fie?! Pînă acum sînt foarte mulțumit de Răducanu.

— Chiar așa?

— Chiar așa. E disciplinat și muncește cu sirguintă. Pînă acum a jucat numai din talent. Din acest sezon va juca și din muncă. Dealtfel, ne-am gîndit mult pînă am ales această variantă și cred că n-am greșit.

— Au fost și alte variante?

— Am încercat, pe rînd, cu Windt, cu Ducadam și cu Naste. N-am izbutit să-l transferăm, de aceea ne-am oprit la Răducanu, portar pe care mi-l doresc de mult. În plus, ca rezervă, îl avem pe Moldovan,

un băiat tînr și talentat, venit de la Reghin, fost în lotul de juniori. Moldovan are ce învăța de la Rică.

— Oare?! Din cîte am înțeles, de la radio, din „Sportul“, Răducanu a făcut numai boacănă în primele meciuri!

— Nici vorbă! La Iași a salvat cîteva goluri și n-a întreprins nimic în afara disciplinei tactice. Observatorul federal, Florin Dumitrescu, i-a acordat nota 8, pe merit. Surprinzător, „Sportul“ a scris ce-a scris, comișind o nedreptate la adresa lui Răducanu.

— Dar în meciul cu Brașovul ce s-a întîmplat? Ce căuta Rică la jumătatea terenului?

— Răducanu s-a comportat exact cum i s-a indicat. A ieșit mult din poartă spre a-i scuti pe fundași, în condițiile în care oaspeții se baricadaseră în careu, să se tot întoarcă după baloane. Golul primit nu i se poate, sub nici o formă, imputa lui. Alina doar că, cum ziceam, mecanismul apărării nu e încă pus la punct, el avînd nevoie de unele retușuri. Cînd vom rezolva și acest aspect, îl vom rezolva cît de curînd, Baia Mare va ajunge să joace cum și-a propus.

— Cum și-a propus Baia Mare să joace?

— Simplu. Pe poartă, într-un ritm îndrăcit, sufocant pentru adversari.

— Rămii, cu alte cuvinte, optimist?

— Așa am fost și, cu argumente, așa rămîn. Baia Mare va urca în clasament pe baza unui fotbal modern, simplu și eficient. Veți vedea.

— Așteptăm. O ultimă întrebare tot despre Răducanu. Virsta n-a devenit pentru el o dificultate în plus?

— În miuțe, da, i se simte vîrsta, în sensul că ține mai greu pasul cu restul echipei. În meci însă, maturitatea și orientarea lui folosesc coechipierilor, îi calmează. Consider, spre a încheia discuția, că nici un portar, cu atît mai puțin Răducanu, nu-l terminat la 34 de ani. Vreți exemple?

— Nu, le știu, Sartii, Iașin, Zoff, Maier și așa mai departe. Altciova, Viorel Mateianu?

— Nimic deosebit. Muncă, muncă și iar muncă.

ANDREI GEORGESCU

Fotografie de PETRU AOȘAN

Scurt, foarte scurt

După ce i-a lăsat să plece pe Nicolae (la F.C. Olt) și Tulpan (F.C. Argeș), Gloria Buzău i-a rechemat pe Stan, Radu Gheorghie și Negoescu, ultimul primind investitura de căpitan de echipă. Cine n-are bătrîni... ● Reprezentativa de baschet cadete a României a pătruns în elita campionatelor europene, urmînd să joace în grupa pentru locurile 1—6. În sfîrșit, o veste bună din această disciplină! ● Deși la prima participare într-o întrecere pe velodrom, brăileanul Marian Mărginean a devenit campion de juniori al țării, la 1 000 m cu start de pe loc ● Antrenorul timișorean Ion V. Ionescu ne roagă să facem următoarele precizări, cu privire la interviul acordat revistei noastre în numărul trecut: 1. Succesul cîștigării Cupei României, în finala cu Steaua la București, nu a fînt atît de conjunctura eliminării lui M. Răducanu, cît mai cu seamă de ambiția și dăruirea cu care au jucat fotbalistii Politehnicii, care au crezut în

șansa lor chiar în „11 la 11“; 2. În privința lui Dumitru vor fi făcute desigur toate eforturile pentru așteptata sa revenire la echipa națională, dar nimeni nu poate promite ferm o atît de spectaculoasă creștere de formă, de parcă fostul stelist n-ar mai fi fost antrenat pînă acum de nici un alt antrenor priceput; 3. Înainte de toate, Ion V. Ionescu promite că va munci, chiar îndoind, pentru a face din Politehnica Timișoara o mare echipă a fotbalului nostru, dar acest lucru nu trebuie interpretat chiar ca o promisiune solemnă, întrucît, așa cum se exprima zilele trecute, „și în fotbal, faptele trebuie să vorbească mai întîi!“ Să așteptăm, așadar, faptele ● Fostul jucător Nanciu, cîndva component al formației „C.C.A.“, este, de cîteva zile, președintele secției de fotbal a clubului Steaua. În aceeași funcție, la Dinamo, Stoenscu, și el fost fotbalist de marcă. Conducerea clubului Dinamo a fost incredințată, reamintim, fostului arbitru internațional Petriceanu.

bescu, unul din eroii craioveni de la Leeds, este sub mina „Piticului“, la Galați; luat cu logodnică cu tot (admisă la una din facultățile locale), pentru a se putea astfel întocmi actul de încetățenire pe malul Dunării. Formula magică nu-i aparține de data aceasta uluitorului alchimist. Patentul

din țara vecină (!), găsind la întoarcere pe Panionios... pe terenul din Dr. Staicovici! Așa că...

Întîmplări ar mai fi, dar timpul adevărat ne presează. Acum cîteva ani îl întrebam, din nevinovată curiozitate, pe un unic creator de limbă, care nu poate fi decît iubit, de ce „a sărit“ pe un om care a venit atît de curînd încît n-a putut face nimic pentru a merita agresiunea? Răspunsul, răspunde la toate: „Ca să fiu primul“... E timpul să revenim pe pămînt ajutînd echipa națională. Ea nu este nici Ștefan Covaci, nici Cornel Dinu și nici alt nume ce poate fi, firește, ghilotinat. Este reprezentativa de fotbal a ROMÂNIEI. S-au făcut multe greșeli, sînt vinovați destui, Covaci nu trebuie „uns“ de nimeni în vreun fel — nu pot uita anii de „uitare“ sau că dacă jucam la Madrid tot meciul și nu doar ultimele minute, altul ar fi fost scorul, fiind, atunci, într-una din dispozițiile mele de excepție — dar ne așteaptă zile grele ce nu pot fi tranșate în favoarea noastră decît în liniște. Atunci cînd vrem și cînd ne stringem pentru a realiza ceva, noi, românii, sîntem greu de înfrînt. Haideți să ne ajutăm, în decență, pentru a aduce în 1982, de la Mondialul spaniol, clipe fericite de prezență românească. Trebuie!

CORNEL DINU

Acest mare sufletist, Ilie Năstase...

— Cum e acasă, Ilie? Simți că-ți încarci bateriile sufletului între ai tăi?

— Numai cine stă atât de mult departe de țară, ca mine, înțelege ce mult înseamnă „acasă”. „Acasă” înseamnă niște rădăcini puternice infipte în pământul tău, rădăcini pe care nu le pierzi toată viața, și din care-ți tragi un fel de apă vie, cum să spun, un fel de oxigen de viață. În general, și în alte părți mi s-a arătat simpatie, dar nicăieri zimbetului celor din jur nu are atita căldură ca acasă, nicăieri puștii și tinerii care se țin după mine pentru autografe nu mi se par că au frumusețea celor din țară, nicăieri inima nu mi-e mai plină ca atunci când aud vorbindu-se românește în orașul meu. Când plec dintre ai mei din familie, dintre prieteni, dintre bucureștenii mei, am alte forțe, altă poftă de a juca și a învinge, altă poftă de viață, și simt, așa cum ai spus, la un aparat de măsură din interior că bateriile sunt încărcate.

— Ești un sufletist, Ilie, un mare sufletist! Această ardere puternică pentru fiecare minge, această dăruire la mari volaje pentru tenis, și-a adus și mari satisfacții, dar uneori și necazuri. Destule, așa-i, amenzi, suspendării...

— Dacă ați ști de cite ori am stat de vorbă cu mine pe această temă, de cite ori mi-am propus să devin un ponderat! Dar structura mea de pasionat fără rezerve, de dăruit total pentru acest tenis care este realmente viața mea, temperamentul meu care mă face să mă aflu în vîrful Himalaiei cînd îmi reușește o minge frumoasă, și în fundul oceanului cînd greșesc de puțin, mi-au jucat feste de multe ori. Dar poate, acest fel de a fi al meu la mari tensiuni, în care apar inerent și scurtcircuite, m-a făcut să joc așa cum am jucat.

— Într-adevăr, tu ai adus ineditul, farcul, improvizarea de mare frumusețe în tenis. Tenisul care se joacă acum este un tenis în mare forță. Crezi că se mai poate reveni la perioada tenisului de spectacol?

— Mai greu! Tenisul, care devine pe zi ce trece o industrie în care trebuie să câștigi cu orice preț, se face în primul rînd prin forță, prin mare rezistență fizică și nervoasă. Majoritatea jucătorilor se preocupă cum să-și învingă adversarii trimițindu-le dincolo de fileu mingi ca din tun, nu cum să-și pună partenerul de întrecere pe picior greșit prin variația și neprevăzutul loviturilor. Cred că singurul care va putea împleți forța cu fantezia, în favoarea spectacolului și pentru tribune, este tînărul jucător american Mac Enroe. Dar, din păcate, cu o floare...

— Acum cîtiva ani, lupta pentru supremație era parcă mai echilibrată. În dreptul câștigătorilor apăreau și Smith, și Ashe, și Năstase, și Kodes. Acum Borg domină fără drept de apel, câștigă tot ce joacă. Este vorba de un dezechilibru valoric, sau unul scandinav este un mare supercampion?

— Jucătorii buni există destui și astăzi, dar Borg este cu un cap peste toți. Cînd apare Borg în partea cealaltă a fileului, și că trebuie să lupți și cu forța, și cu precizia, și cu rezistența fără scăderi, și

mai ales cu un munte de stăpînire de sine, fie că-l conduci cu 5:2, fie că te conduce cu 5:2. Dar suflarea lui Mac Enroe din spate, pe care Borg a și simțit-o cel mai mult la Wimbledon, s-ar putea în viitor să mai schimbe balanța.

— Un „longline” sau un „rever” dat elegant și cu zimbetul pe buze de Năstase, ce cantitate de muncă și sudoare ascund în ele?

— S-a zis despre mine întotdeauna că sînt un jucător de talent. Dar puțini știu că, zilnic, ore întregi eram în fața fileului, că nu-mi mai simțeam palmele și mușchii, că zgura și praful amestecate cu sudoare îmi făcuseră o a doua piele. Obosit pentru ziua aceea, mă duceam la duș și imediat, simțindu-mă reimprospătat, mă răzgîndeam și reveneam pe teren. Puțini știu că în multe orașe ale lumii unde am jucat în turnee, cunosc doar traseul: hotel-teren și că mi-am propus să le vizitez după ce mă voi retrage. Viața sportivului de performanță este plină de sacrificii și renunțări. Dar nu-mi pare rău că le-am făcut, deoarece așa am simțit, și inima mea a bătut și bate în ritmul mingii lovite de coardele rachetel.

— Deși am pierdut meciul cu Cehoslovacia în Cupa Davis, „minjiile” noastre ne lasă să sperăm că vom alcătui în viitor o echipă puternică?

— Este în firea românului să fie optimist și la anul o vom lua de la capăt. Avem cîtiva tineri talentați și serioși, dintre care Segărceanu se detașează. Trebuie să-l facem să plonjeze cu mult curaj în villoarea turneelor internaționale, fără să ne intereseze că, poate, nu vor ieși de la început învingători. Văzîndu-i cum muncesc, am speranța că vor ajunge rachete de luat în considerare și, legat de asta, că vom face o echipă omogenă.

— Ce părere ai de posibilul „antrenor Năstase” de mai tîrziu?

— Așa cum Țiriac înseamnă ceva în cariera lui Vilas, cred că și eu, cu experiența mea, aș putea fi de folos în viitor celor mai tineri. Dealtfel, cum tenisul este ce am eu mai drag după fetița mea, cînd anii mă vor sili să mă las, nu mă voi putea îndepărta de el și voi căuta sub orice formă să fiu în preajma lui. Dacă echipa României va avea nevoie de sfaturile mele, voi pune același suflet și dăruire ca atunci cînd am jucat pentru ea, sîrînd în sus de bucurie la victorie sau avînd lacrimi în ochi la înscușe.

— Datorită lui Năstase și Țiriac, care au făcut să se vorbească mult despre tenisul românesc, datorită palpatantelor lor meciuri văzute la televizor, copiii nu mai folosesc creta doar la desenatul pe stradă al sotronului sau porții de fotbal, ci și la desenatul unor miniterenuri de tenis cu plasă imaginată. Ce ar trebui făcut, Ilie, ca această știință de pasiune aprinsă în mulți copii să transforme tenisul în sport de masă?

— Tocmai cu acești copii pasionați de pe fiecare stradă trebuie creată baza de masă a școlii de tenis românești. Să le facem mai multe terenuri, simple, nepretențioase, prin parcuri, luînd cite o lopată și o roabă noi, părinții lor. Să le creăm școli cu profil de tenis și cu pro-

fesori pricepuți, ca să nu lovească cu racheta oricum. Să-i atragem în cît mai multe competiții la diverse nivele și, încă de mici, să-i angrenăm pe cei dotați în cluburi puternice. Pe cei cărora ochii specialiștilor le întrevăd un viitor să-i lansăm în întreceri puternice peste hotare încă de foarte tineri, ca să n-ajungă să joace prima oară la Wimbledon la 23 de ani ca mine, vîrstă la care, tot acolo, Borg câștigase deja de citeva ori. Numai cu această bază largă între copii, echipa națională va avea un rezervor mare de jucători pentru selecție. Iar cei care nu vor ajunge mari campioni, cel puțin vor ajunge oameni puternici și sănătoși.

— Dacă ai redeveni puștii Ilie Năstase, care acum douăzeci și ceva de ani păseai, prima dată, cu emoție pe aleile de lîngă terenurile din „Dr. Staicovici”, ai lua-o de la capăt?

— Bineînțeles! Aș lua-o de la început cu racheta în mînă cu și mai mare îndrăgire și sete de a juca, cu și mai mare devotament și dăruire, pentru că, repet, am trăit, trăiesc și voi trăi pentru tenis și prin tenis. Și în fiecare tînăr jucător român mă voi vedea pe mine, mă voi bucura și voi fi trist cînd învinge sau este învins, fiindcă iubesc acest sport și acest popor, cărora le-am dăruit și le voi dăruia ce am avut mai bun în mine.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Ce părere are federația de baschet?

Primum la redacție:

„Doresc să vă arăt citeva lucruri în legătură cu situația echipei naționale de baschet legate și de arti-olul din revista „Flacăra” din 29/V.1980. Mă numesc Maria Roșianu, jucătoare în echipa de baschet Politehnica București și fostă jucătoare în echipa națională din 1970, fără întrerupere, pînă în 1980.

Pregătirea pentru calificările la J.O. a început în octombrie 1978 cînd ni s-a cerut să semnăm un angajament scris, să consimțim a lua parte la o pregătire centralizată și continuă de doi ani pînă la J.O. În calitate de căpitan al echipei naționale, din 1976, am înțeles că trebuie să fiu prima care să subscriu la această acțiune de înaltă răspundere patriotică. În acest sens, mi-am convins și o parte din coechipierele de bază din echipă să semneze acest angajament.

Trebuie să vă arăt că, în aceste condiții, am renunțat aproape total la viața noastră familială făcînd mari sacrificii pentru a sta permanent în hoteluri și deplasări. La toate testele obiective, susținute în fața comisiei olimpice de la Centrul de medicină sportivă „23 August”, am obținut cele mai bune rezultate din tot lotul. De asemenea, în cadrul normelor de pregătire fizică, m-am clasat permanent pe primul loc. Aceste afirmații pot fi verificate atît la Centrul „23 August”, cît și în caietele antrenorilor.

În cadrul calificărilor olimpice de la Varna am susținut 3 jocuri, primul cu Italia, decisiv pentru calificare, pe care l-am pierdut cu 7 puncte. În acest joc am avut o comportare bună, fapt remarcat și în comentariul din ziarul „Sportul” de după joc. A urmat meciul cu R.F.G., pe care l-am câștigat. Ultimul joc, cu Canada, l-am pierdut lamentabil cu 39 de puncte! Întrucît nu ne-am calificat am venit imediat acasă și pe drum, în autobuz, de la Varna la Constanța, s-a făcut o discuție asupra evoluției noastre, arătîndu-se lucrurile pozitive și negative din timpul acestor jocuri. Aceasta a fost prima și singura DISCUȚIE-ANALIZĂ a comportării noastre după o pregătire de peste doi ani!?

Ajungînd acasă, am așteptat, cum era și normal, să se facă o analiză aprofundată, cu date concrete, a evoluției noastre, dar acest lucru nu s-a întîmplat. Într-o bună zi am citit în ziarul „Sportul” că o serie de jucătoare, Bălăș, Roșianu, Prăzaru, au fost excluse din lot pe motiv că nu s-au pregătit conștiincios și că nu sînt competitive?! Mă întreb cum este posibil ca, timp de 19 ani, și în special în ultimii doi-trei să fiu permanent evidentiată, să fac parte din echipa de bază, să fiu căpitanul echipei și, brusc, fără nici o explicație, să devin necompetitivă și să fiu citată ca un prost exemplu?! Cred că, după 10 ani de reprezentare a celorlor țării în competiții internaționale (trei campionate europene, opt campionate balcanice și calificările pentru J.O. 1980) în care n-am avut, eu și colegile mele etate, nici o abateră de la conduită și viața sportivă, fiind permanent exemple pozitive, n-a fost normal să fim date afară din echipa națională în acest mod jignitor, să fim scoase „fapă ispășitori”?!

Sub semnul urgenței:

Reprezentativa de fotbal

Martî, pe „Dinamo”, am asistat la o nouă apariție „de pregătire” a echipei naționale, care a înregistrat încă o înfrîngere: 1-2 (0-1) cu formația clubului gazdă. Dinamovistul Dinu a jucat la „națională”, iar în repriza secundă Valentin Stănescu și-a permis să-i înlocuiască pe Muțescu, Speriatu și Iordache, titularii de bază ai echipei, cu jucători mai tineri.

În fapt, constatările noastre la noua apariție publică a lotului reprezentativ nu diferă aproape deloc de cele făcute acum o lună de zile, cînd pe stadionul „23 August” a evoluat în aceeași manieră lamentabilă. Aceeași dezordine și lipsă de idei, același „stil” de superficialitate, joc la întîmplare, gafe în apărare, aceeași lipsă de viteză și ritm în atac. Un singur lucru s-a schimbat între timp, dar unul foarte important: s-a mai scurs o lună de zile și, iată, meciul cu Norvegia se află și mai aproape! Fără îndoială că nu rezultatul unui meci amical contează, ceea ce contează adevărat este maniera de joc, sînt căutările spre mai bine, încercările tactice și cele ale formulei de echipă. Așa ceva însă nu a putut vedea nimeni, pentru simplul motiv că ele nu există. Am ajuns să așteptăm ziua meciurilor oficiale și, poate vreo minune care să ne salveze! Nimeni nu știe la ora de față nici dacă Ștefan Covaci mai este sau nu antrenor al echipei naționale! Martî dimineața, ziarul de specialitate folosea următoarea formulare în privința conducerii tehnice: „Vicepreședintele F.R.F., Ștefan Covaci (decî nu selecționerul Șt. Covaci — n.n.), a convocat ieri antrenorii ale cîror echipe furnizează jucători lotului național. Au fost prezenți Gh. Constantin, V. Stănescu, Fl. Halagian, A. Erdőgh”. Au absentat I. Oblemenco (Universitatea Craiova, deci echipa cu cei mai mulți selecționați) și C. Ardeleanu (F.C. Olt). Cu totul, ar fi deci cam șase antrenori, și cu Covaci șapte! După părerea noastră, nu există nicăieri în lume

asa ceva... Iar lucrul acesta, să nu uităm, se petrece la nici o lună și jumătate de meciul de debut în preliminariile C.M., cel de la Oslo! Mai aproape de a prelua conducerea tehnică a echipei naționale nu se află nici unul dintre antrenorii citați mai sus, ci doi „absenți” la meciul de pe „Dinamo”: Nicolae Proca și Viorel Mateianu. Dar atunci, ne punem întrebarea, de ce a mai fost convocat la București lotul reprezentativ și ce a căutat să ni se demonstreze prin organizarea meciului amical cu Dinamo? Inșiși selecționabilii au simțit că nu este vorba decît de un provizorat, iar în teren s-au comportat în consecință. Cum altfel să ne explicăm că simbătă, în meciul cu Steaua, Negriță, Balaci, Țicleanu, Crișan, Cămătaru și ceilalți jucători craioveni au jucat bine, iar martî, pe „Dinamo”, au evoluat penibil?

Dealtfel, pentru că timpul paleativelor a trecut de mult, vrem să propunem aici o măsură radicală, care, poate, ar fi de natură să salveze onoarea fotbalului nostru în importantele partide din această toamnă: alcătuirea echipei naționale pe scheletul celei mai în formă formații de club din țară, este vorba desigur de Universitatea Craiova, care ar putea fi eventual întărită cu 2-3 jucători. Argumentele în favoarea acestei propuneri sînt lesne de găsit pentru oricine. Primul dintre ele este că echipa craioveană este singura în țară (în afară de Baia Mare, poate) care joacă ceva, are un stil propriu, este omogenă și destul de rutinată, avînd deci o șansă în disputa cu oricare echipă de pe continent. O șansă deci ar avea Universitatea Craiova (plus 2-3 jucători) și la Oslo, că și în meciul cu Anglia, pe care-l vom disputa pe teren propriu. Pe scurt, chiar dacă ne vedem nevoiți să ne repetăm, este mai mult decît evident că trebuie cumva acționat, într-un sens sau altul, dar eficient și responsabil.

DUMITRU GRAUR ■

Cronica șoselei

Două întîmplări tragice!

U.G. era îndrăgostit foc. Nu era zi în care frumosul său autoturism Audi să nu fie văzut în fața imobilului unde locuia Irina care împărțea aceleași nobile sentimente pentru admiratorul său. La sfîrșitul lui unie, nevoile serviciului au reclamat prezența lui Udrea într-o localitate situată la circa 300 de kilometri de domiciliul celor doi logodnici. Cele 7 zile cît a durat deplasarea i s-au părut tînrului nostru o veșnicie. Cînd în sfîrșit și-a terminat treburile, a încercat un deosebit sentiment de ușurare. „Norocul meu e că „roșioara” (așa își alinta mașina Udrea al nostru) va „înghiți” cei trei sute de kilometri în cel mult trei ore, mărturisisea pilotul unui prieten apropiat, în momentul cînd demara spre Satu Mare, orașul unde îl aștepta Irina, viitoarea sa soție.

100 km pe oră viteză medie înseamnă, practic, să rulezi cu 120-140 km pe oră. Chiar pentru autostradă această viteză e mult prea mare. Imaginați-vă atunci ce înseamnă să te deplasezi cu o asemenea viteză pe un drum de 7 metri lățime, aglomerat, pe care circulă toate categoriile de mijloace de transport.

Cînd intra în cite un ambuteiaj, unde era nevoit să circule cu 20-30 km pe oră, Udrea își stăpînea cu greu nervii. Aooi, cînd scăpa la drum drept și liber, zbura asemenea unei păsări eliberate din captivitate. Apăsa pe accelerație la maximum. Acul kilometrajului poposea adesea în dreptul cifrelor 140, 160.

Nu se știe cum (deoarece călătorea singur și nimeni n-a putut să relateze ce s-a întîmplat) la km 104+500, pe drumul național nr. 19, Oradea — Satu Mare, pilotul a pierdut controlul volanului pe o porțiune de șosea perfect dreaptă. După ce a rulat circa 100 metri pe acostamentul drumului, cochetul Audi a intrat într-un plop, după care a fost expedit în altul. Forța coliziunii a fost năprasnică. Mașina literalmente s-a dezmembrat. N-au mai rămas întregi decît capota port-

bagajului și roțile din spate. Motorul a fost găsit la mai mult de 10 metri de locul unde s-a produs coliziunea cu al doilea plop. Udrea s-a rănit în viață la scurt timp după ce a fost imbarcat în mașina care îl transporta spre spitalul din Carei.

La Medgidia, Nelu Costin, în vîrstă de 9 ani, se bucura din plin de vacanță. În ziua aceea inotase într-un canal de irigații, ba chiar împreună cu ceilalți băieți improvisaseră un fel de port de polo. Îi împiedicase oarecum să-și desfășoare talentul de aruncare la poartă curentul apei care le tot muta în aval porțile, dar în schimb simțiseră din plin bucuria jocului. Ce să-i fie în focul difiultăților se nase maril poloiști.

Se făcuse ora 13.00, dar Costin tot nu se săturase de joacă. În timp ce colegii săi osteniți și flămînzi după ore întregi de zbenguială se îndreptau spre casă, lui Costin i-a venit o idee. S-a băgat într-un ambalaj de lămpi fluorescente, a închis capacele de carton de la cele două capete, după ce a introdus în interiorul ambalajului o cantitate mare de hirtie (menită să amortizeze șocurile) și ce credeți că a făcut? Și-a dat drumul ca o buturugă ori, mai modern, ca un rulment pe strada în pantă. De departe părea că vîntul poartă la vale ambalajul ușor de carton. Așa a crezut și șoferul I.I. care tocmai manevra mașina înapoi. Nici prin cap nu i-a trecut că în carton se află un copil și a trecut cu roțile peste ambalajul care se rostogolea.

A rămas uimit cînd din carton a început să curgă sînge și cînd a zărit mîinile frave și inerte ale copilului.

Tabloul groaznic al copilului strîyit și amestecat cu bucățile de carton a zguduit întregul cartier. Doi părinți zdrobiți de durere, cu conștiința înărată. A-ți iubi copilul înseamnă a-i veghea și joaca, mai ales în lunile de vacanță!

Colonel VICTOR BEDA ■

Indiferent de dimensiuni...

Ultimele decenii au modificat substanțial harta politică a planetei: zeci de state independente și-au făcut apariția. Noile realități sunt legate organic de profunde schimbări revoluționare determinate de modificarea raportului de forțe pe plan mondial, care a făcut posibil accesul la independență a numeroase popoare. O trăsătură distinctă a lumii contemporane o constituie tocmai puternica afirmare a acestor state care abia recent au pornit pe drumul dezvoltării de sine stătătoare, rolul important pe care-l joacă țările mici și mijlocii. Este mărturia puternică a conștiinței popoarelor că trebuie să fie singurele stăpâne ale soartei lor, că stă în puterea lor să determine cursul evenimentelor.

„Soluționarea trăinică și echitabilă a problemelor complexe ale lumii contemporane — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — impune participarea activă, la viața internațională, în condiții de egalitate, a tuturor statelor, și îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate, care reprezintă marea majoritate a omenirii și sunt direct interesate în promovarea unor relații noi, de egalitate și respect al independenței și suveranității naționale”.

Afirmând necesitatea creșterii rolului țărilor mici și mijlocii, România porneste de la un examen realist al cursului evenimentelor internaționale care, prin complexitatea și gradul lor tot mai ridicat de interdependență, demonstrează că problemele esențiale se confruntă în prezent umanitatea și de care depind în ultimă instanță pacea, progresul, destinul și de care nu mai pot fi rezolvate doar de câteva țări, de un grup restrâns de state, ci reclamă participarea activă în condiții de deplină egalitate a tuturor statelor indiferent de orânduirea lor socială, de mărimea teritoriului și a populației, de grad de dezvoltare, de potențialul lor economic sau militar. Participarea activă, cu drepturi egale, fără nici un fel de discriminări, a tuturor statelor — indiferent de dimensiuni — la deliberările asupra dosarelor majore ale lumii și la adoptarea deciziilor, nu poate fi considerată drept o cerință de natură conjuncturală, ci se afirmă ca o necesitate legică, obiectivă, ce provine din evoluția internațională.

Prin numărul lor mare, ca și prin hotărârea cu care activează pentru dezvoltarea lor independentă, pentru relații internaționale bazate pe egalitate și echitate, pentru o restructurare pozitivă a raporturilor internaționale, economice și politice, țările mici și mijlocii — în marea lor majoritate țări în curs de dezvoltare — din rîndul cărora face parte și România, țări care se dezvoltă într-o mare diversitate de situații și condiții — se afirmă tot mai mult ca un factor activ în soluționarea constructivă a problemelor internaționale.

Fără îndoială, sublinierea rolului statelor mici și mijlocii nu echivalează cu subaprecierea răspunderii pe care o au statele mari față de soarta păcii. Această răspundere nu poate fi

insă separată de cerința promovării egalității în drepturi, independenței, neamestecului în treburile interne. În nici un caz și sub nici o formă nu pot fi acceptate formulele perimate ale inechității, dictatului sau constringerilor. Țările mici și mijlocii — fiind primele ce cad victimă a politici de agresiune, primele care suferă de pe urma politicii de dominație — sunt cele mai interesate în soluționarea democratică, pe cale pașnică, a tuturor problemelor internaționale, în asigurarea independenței și dezvoltării lor libere.

Succesiunea evenimentelor pe arena mondială dezvoltă pe popoarele dau glas cu tot mai multă putere voinței lor ferme de a pune capăt cu desăvîrșire politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și dictat, de a deveni stăpîne pe bogățiile naționale, pe destinele proprii, de a-și asigura dezvoltarea economică și socială liberă, independentă.

Realitatea demonstrează că sporirea rolului țărilor mici și mijlocii în viața internațională nu se realizează de la sine, ci numai în măsura în care ele luată cu hotărâre, contribuind la realizarea în practică a principiilor noi de relații, respingînd amestecul în treburile lor interne, repudiînd folosirea forței sau amenințarea cu utilizarea ei, dejucînd manevrele celor ce încearcă să divizeze aceste state, să le împingă pe calea unor periculoase conflicte. Este necesar de aceea să crească vigilența popoarelor din aceste țări, a tuturor popoarelor interesate vital în menținerea păcii și intensificarea colaborării internaționale. Prin acțiunea lor conjugată, statele mici și mijlocii pot să determine o evoluție pozitivă capabilă să ducă la instaurarea unui climat de încredere în viața internațională. Aceasta este calea spre o pace durabilă, ce poate fi realizată prin eliminarea factorilor de tensiune, prin stoparea cursei înarmărilor, stăvilirea cheltuielilor militare, prin realizarea dezangajării militare și a dezarmării. Statele mici și mijlocii, dintre care multe sunt confruntate cu problemele acute ale subdezvoltării și profund interesate în frinarea cheltuielilor militare, în transferul acestora spre sectoarele civile, ale progresului în instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Căci, în ultimă instanță, în zilele noastre, stabilitatea și pacea nu pot fi separate de eradicarea subdezvoltării, problema potențial explozivă pentru întreaga planetă.

România este hotărîtă să acționeze în continuare, cu aceeași energie, pentru dezvoltarea colaborării cu toate statele, militînd pentru promovarea fermă, în viața internațională, a unei politici noi, bazate pe deplină egalitate în drepturi, pe respectul principiilor independenței, suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne, a avantajului reciproc —, sineura politică care poate asigura o evoluție democratică a vieții mondiale, raporturi de prietenie și colaborare între toate națiunile, întărirea securității și păcii generale.

AL. PINTEA

Marea, speranța noastră de mîine

Transparenta celebrului Lago Maggiore este înșelătoare. Se spune că nici un prieten adevărat nu te va lăsa să faci baie aici pentru că riști să capeți o maladie a pielii.

Dar, atrage atenția dr. Maurice Aubert, fondatorul, 20 de ani în urmă, al Centrului de studii și cercetări de biologie și oceanografie medicală din Nisa, trebuie făcută o distincție netă între poluarea provocată de om, de neglijența condamnată cu care acesta tratează de multe ori mediul inconjurător, și poluarea naturală, care poate dirija metabolismul apei în folosul omului. Interogat astfel, acest mediu care acoperă aproape trei pătrimi din suprafața globului se poate transforma într-o miriflă grădină în care vom găsi nu numai hrană, dar și medicamente ce se procură din ce în ce mai greu pe pămînt.

Marea atît de căutată, unde am fost sau vom merge în această vară, va fi ea mîine noua cucerire a medicinei? Vom avea oare puterea ca atunci cînd vorbim de curățenia mării să punem cuvîntul între ghilimele și să acceptăm înfiorați că pentru sănătatea noastră de mîine o apă transparentă, în care nu există aportul substanțelor repute ca murdare pentru înotători, înseamnă o tulburare a vieții în mare, tulburare ale cărei efecte nocive le simțim pînă la urmă tot noi, oamenii? Marea, ne spun oamenii de știință, este o ființă unică care înglobează plante și animale, bacterii și microorganisme aflate într-o interacțiune continuă, supuse, așadar, unor acțiuni metabolice extrem de complexe. Poluarea naturală se dovedește uneori indispensabilă pentru echilibrul interior al mării, un declanșator al resurselor sale nutriționale și de altă natură.

Aceasta este și misiunea particulelor minerale în suspensie coborîte din munți după fiecare ploaie puternică pe rivierele mediteraneene. Și încă un exemplu. S-a crezut mult timp că sarea ar avea o acțiune deosebit de nocivă asupra bacteriilor. Fals. Nu ea le omorîă, ci fenomenele biologice intervin. Evident, nu toate poluările naturale sînt agreeabile mării și dacă este așa ele trebuie bine supravegheate. Calculele arată că Etna aruncă spre cer și indirect în mare în jur de 70 de kg. de mercur pe zi. Există, de asemenea, poluări, care provin din rocile eruptive, din zăcămintele minerale și miniere, ale căror jeturi sfîrșesc în mare. Mai este apoi marea problemă a păstrării echilibrului microbiologic al mării. Restructurarea malurilor poate să conducă la un asemenea dezechilibru (prin dispariția planctonului sau supraviețuirea numai a speciilor planctonice toxice, ceea ce înseamnă mișcarea în voie a bacteriilor poluante). În plus, prin creșterea numărului gurilor de canalizare, crește și pericolul îmbolnăvirilor pe plajă sau în mare.

Dar să revenim la marea „murdară”... Bacteriile de origine continentală — bacilul tifoid și altele — protejate de resturile umane sau animale întîlnesc, la intrarea în mare, un mediu ostil, diverse mecanisme care le blochează acțiunea și le împiedică dezvoltarea. Lupta cu intrusele se termină aproape totdeauna prin dispariția acestora și aceasta explică fenomenul frapant care este stabilitatea mediului marin, echilibrul său biologic. Marea dispune, așadar, de un veritabil sistem imunologic. Ea se comportă ca o ființă unică în ceea ce privește declanșarea mecanismelor de apărare.

Bacteriile nu știu să inoate. De aceea, ele au tendința de a se fixa, de a se aglomera pe particulele minerale sau organice care sînt venite cu ele de pe pămînt. În drumul lor, ele întîlnesc alge și bacterii marine — foarte numeroase pe fundul apei, pe riviere și în apropierea acestora — care secretă substanțe antibiotice și mai ales, cum arată americanii, substanțe antiseptice cu acțiuni nocive asupra mediului de viață bacterian. Bacteriile continentale ușoare rămîn la suprafață, unde, de asemenea, nu rezistă, fiind atacate, între altele, de razele ultraviolete sau de substanțele antibiotice secretate de plancton, astfel încît marea își pune tot timpul în evidență puterea ei autoepuratoare.

Și nu numai atît. Pentru că există, în plus, imensa și generoasă ofertă de sănătate a mării. Este vorba mai întîi de substanțele antibiotice, pe care omului îi este din ce în ce mai greu să le procure, pentru că cele clasice, extrase din ciuperci, nu mai pot să domine numeroasele bacterii care au învățat să le reziste. Lesne de imaginat, așadar, rezerva pe care o reprezintă din acest punct de vedere marea și toate varietățile de plancton ce o populează. Dar marea promisiune, pe care oamenii de știință o întrevăd într-un viitor nu prea îndepărtat, a mării o constituie substanțele antimotice, adică cele ce intervin în procesul diviziunii celulare, distrugînd numai celulele canceroase — mult mai tinere, mai anarhice și ca atare mult mai sensibile. Omul încearcă, așadar, să-și apropie marea de o manieră cu totul nouă. Și acesta constituie un motiv în plus, poate chiar marele motiv, pentru care acest mediu se cere apărat de ceea ce unii fac din ignoranță, din comoditate, din calcie sau rea-voință.

DUMITRU AVRAM

Ochii și urechile lumii

În apicultură și aviație, în timplărie și filozofie, în tinichigerie și statistică, în construcția de nave și de idei, în victimologie — știința care studiază condițiile necesare pentru ca un om să devină victimă — și în industria de ascultătoare, în arhivistică, helenistică și heraldică, în tipizare și cartografie (cum? întreabă un filozof, există oameni pe care nu-i interesează cărțile?), în deratizare și cosmonautică, în legătorie și turnătorie, în structuralism și chiar în hermeneutică, în producția de tomate și de caviar, de transperante și miere,

Nevoia de Orfeu

în toate domeniile de activitate ale omului e o nevoie urgentă de Orfeu. Toate științele și artele omului tind a da lumii Orfei, numai că lira și Euridice sînt insuficiente pentru a fi Orfeu.

Mai sînt necesare fiarele. Nici o grijă — ele există. Nu-s necesare studii și hîmre pentru a produce fiare. Nevoia presantă de Orfeu vine din înmulțirea fiarelor, prin încorporarea multor specii bipede, clasate, de multă vreme, drept civilizate, dar care deodată găsesc normal să urle cu lupii.

Orfeu e anormalul, singuraticul, care crede că urletul omului e normal să nu se identifice cu cel al lupului.

Dacă se va uita în urmă, după Euridice,

se va face și el stană. Nu aici e forța lui, în puterea de abținere, în dezgustul de a deveni statuie de sare.

Ci în puțința de a despărți — prin cînt, prin amor, prin talent — animalicul de uman, pămîntul de apă, silind lupi și oameni să întoarcă privirea după el, înfrigați, atîțați, feroci, gata să sară sau să ridice mina ca să-l ucidă,

rămînid incrementi, înghețați, așa, lupii în salt, oamenii ca gholotine incapabile să cadă.

În mediile cele mai străine de vreo sfîntenie, Orfeu face operă de inger care trezește în ultima brută instinctul uman, din gestul lui Abraham, cel blocat cîndva cu cuțitul în mînă înainte de a lovi, pentru ea de acolo să prolifereze, în lume, semințiile de semiți și antisemiți, de candidi și stupizi, de poezi și bingheri, fără să poată epuiza vreodată realitatea.

RADU COSAȘU

Mondo umano?

Cel mai frumos pămînt al muritorilor

Pentru că, între timp, am găsit o pagină despre „Sicilia, insula unei fericiri perfecte” nu scriu nimic despre ce a fost la „stazione centrale” din Bologna, la 2 august a.c. ora 10.25. Ci despre Sicilia unde „o zi de soare și de căldură are savoare unei fericiri perfecte. Despre Sicilia albastră, a coastei mării, ce oferă bucurii balneare, golfuri nemurmate și adesea solitare, răcelea grotelor, splendoarea vieții submarine. Acolo, sate minuscule pe jumătate ascunse în golfulele, trăiesc din pescuit...”

Apoi este Sicilia plină de verdeață, a cîmpiilor litorale, adevărate grădini unde un pămînt cultivat în cele mai mici colțuri face să rodească lămii, măslinii, portocalii etc. Este, de asemenea, Sicilia galbenă din interior, unde grînele coapte se leagănă cit vezi cu ochii și satele răsar abrupt în mijlocul unei mări aurite.

Geografia și istoria, vechi de peste 3000 de ani, își unesc efectele pentru a forma un ansamblu original, care cuprinde vestigii preistorice și moderna autostradă așezată pe piloni, mărturie ale trecerii pe aici a fenicienilor, grecilor, romanilor, arabilor, normanzilor și aragonezilor. Temple, biserici și moschei atestă o diversitate culturală rar egalată: Monreale este catedrala cu 6000 m.p. de mozaic reprezentînd 138 de scene și personaje din Vechiul și Noul Testament, în timp ce mozaicurile lăse de arta musulmană reproduc la infinit motive geometrice care acoperă zidurile și planșeele, incolăcîndu-se în jurul coloanelor scintilietoare.

După ascensiunea Etnei — prima atracție a insulei — și după tradiționala vizitare a monumentelor și muzeelor, trebuie să te scufunzi în viață, în cartierele populare. Căci o țară se ascultă, se respiră, se gustă și se savurează, tot așa cum se studiază din priviri. Și, în Sicilia, toate miroaurile sînt de sărbătoare. Pe lângă templul dorian și atleia amintiri de neuitat, îți amintești, fără îndoială, și de briza de april încărcată de miroaurile subtile de floare de portocal. Sau de aerul fierbinte al lunii august în căreac de parfumurile amestecate de măghiran, mentă, busuioc și anason? Toate savoarele Mediteranei se regăsesc în bucătăria siciliană și aroma care se simte pînă chiar și în cele mai modeste trattorie stă mărturie acestor reușite combinații. Sicilia este bogăția și diversitatea, dar și armonia. Este, ar fi putut spune un foarte mare poet grec, „cel mai frumos pămînt al muritorilor”.

Palermo. Agențiile de știri. Miercuri, 6 august a.c. — în ziua funeraliilor multelor victime de la „stazione centrale” din Bologna. „Procurorul general al orașului Palermo, Gaetano Costa, în vîrstă de 64 de ani, a fost asasinat astă seară. Atentatul, care a avut loc în plin centrul orașului Palermo, a fost comis, potrivit unor prime indicii, de un tânăr ce a reușit să fugă cu un automobil. Gaetano Costa este al 12-lea magistrat asasinat în Italia în ultimii 6 ani...”

O ultimă precizare: Palermo este capitala Siciliei, insula, și a unei fericiri perfecte!

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

(„După „Bohemia” — Cuba)

SPRE O MAI BUNĂ CUNOAȘTERE ȘI COLABORARE ÎNTRE NAȚIUNI

● Anchetă internațională cu prilejul celui de-al XV-lea Congres internațional de științe istorice ●

Lucrările celui de-al XV-lea Congres internațional de științe istorice de la București suscită interesul întregii lumi științifice. Mesajul adresat congresului de președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub al cărui înalt patronaj își desfășoară lucrările această importantă reuniune internațională, a polarizat atenția tuturor participanților. Profitând de prezența în capitala României a unor eminente istorici, le-am adresat rugămintea de a ne împărtăși impresii cu privire la ideile conținute în acest mesaj și la utilitatea unor asemenea contacte internaționale, ca acelea prilejuate de marele forum al istoricilor.

Profesor universitar HENRI MICHEL,
directorul departamentului de istorie contemporană,
Centrul Național al Cercetării Științifice (Franța)

„Istoricul trebuie să participe la apropierea între popoare”

— Domnule profesor, sinteți, fără îndoială, unul din cei mai eminente specialiști francezi în istoria celui de-al doilea război mondial. În cadrul actualului congres, ați condus, împreună cu Ion Popescu-Puțuri, o parte din lucrările Comitetului internațional asupra istoriei celui de-al doilea război mondial. Ați scris până acum 23 de cărți despre acest subiect și zece seriale la televiziunea franceză. Ați ținut cursuri la Sorbona, ați fost inspector general în Ministerul Învățământului. Cum ați ajuns, ca istoric, să vă consacrați ultimele trei decenii și mai bine din viață unui singur subiect: cel de-al doilea război mondial?

— Răspunsul este foarte simplu: războiul însuși m-a împins la aceasta! În anii antebeclici eram profesor de liceu în sudul Franței, aveam o locuință chiar pe malul Mediteranei și duceam o existență molcomă și fericită. Dar nu există turu de fildes pentru istorici, pentru nimeni! A venit războiul, care a schimbat totul: am luptat în Rezistență, am cunoscut suferința și aspre încercări. După eliberarea Franței am condus, timp de 34 de ani, Comitetul francez de istoria celui de-al doilea război mondial.

— Care este crezul dumneavoastră ca istoric?

— Mă conduc după „testamentul” lui Marc Bloch, strălucitul om de știință francez împuscat de hitleriști: „Istoricul trebuie să fie vigilent cu sine însuși”. Deși lucrăm pe documente, nu trebuie să uităm că ele reflectă personalitatea celui care le-a redactat, deci suferă de un anumit subiectivism. Și fizicienii se dispută între ei, dar ei au avantajul de a putea face experiențe care să decidă de partea cui stă adevărul. Noi, istoricii, din fericire, nu putem efectua experiențe... Nu facem altceva decât să culegem documente, să discutăm între noi, ore, zile, ani întregi, străduindu-ne să înfățișăm adevărul.

— Domeniul dumneavoastră de interes, cel de-al doilea război mondial, are un specific pe care nu-l prezintă alte perioade mai îndepărtate. Istoria poate aduce o contribuție importantă la stimularea eforturilor și a conlucrării popoarelor pentru rezolvarea marilor probleme ale epocii noastre — a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu în Mesajul adresat congresului. Cum priviți această apreciere, în calitate de istoric al celui de-al doilea război mondial?

— Istoricii pot și trebuie să influențeze

Academician MAXIM PAVLOVICI KIM
(U.R.S.S.)

„O recunoaștere a rolului României în rezolvarea problemelor științei istorice”

— Ce părere aveți despre congresele de științe istorice?

— Ținerea congreselor internaționale de științe istorice constituie o acțiune de mare utilitate și importanță. Sunt numeroase problemele de istorie care privesc nu numai o țară sau alta, ci un număr mare de țări, întreaga comunitate internațională. Este normal ca la elucidarea acestor probleme să participe istoricii de pretutindeni. Întilnindu-se, ei află ce este nou în problemele care-i interesează, fac schimb de informații, de opinii, contribuind astfel la progresul științei lor. Apar, firește, și probleme controversate, dar se pare că fără asta nu se poate.

— Cum apreciați congresul de la București?

— Sunt bucuros că cel de-al XV-lea Congres internațional de științe istorice se ține la București. Istoricii români, ca și lucrările lor, sint binecunoscuți și apreciați peste hotare. Faptul că lucrările

sensibilitatea publică, avertizând asupra greșelilor trecute. Firește, cu deplină obiectivitate și cu mijloace adecvate profesionalilor lor. Vă voi da un exemplu, cred eu, atotlămuritor. Nu demult, revista pariziană „L'Express” a luat un interviu lui Darquier de Pellepoix, omul care a aplicat în Franța, sub regimul de la Vichy, legile rasiale după modelul hitlerist. Pellepoix a căutat, bineînțeles, ca să profite de prilejul oferit pentru a se justifica pe sine și politica aplicată de el. Tinerii care au citit interviul și care nu trăiseră ororile războiului nu aveau înțelegerea necesară: mulți au spus: „În fond, nu ne privește, sint lucruri trecute!”

— Cum au reacționat istoricii, Comitetul condus de dumneavoastră?

— Un colaborator al meu a publicat în ziarul „Le Monde” un documentat articol, făcând apel la documente de arhivă, a dezvoltat statistici privind deportările, numărul celor care au murit în urma aplicării acestor legi barbare, faptul că printre cei uciși erau și femei și copii, compatrioții noștri. Noi, așadar, nu am polemizat, am adus, pur și simplu, fapte la cunoștința opiniei publice, căutând să contribuim prin aceasta la formarea aceluși spirit moral și civic fără de care nu poate exista pace trăinică și nici democrație adevărată. Iată, dar, datoria istoricului așa cum o concep eu: să participe la viața cetății, să contribuie, prin lucrările sale, la apropierea și înțelegerea între popoare.

— Domnule profesor Henri Michel, sinteți un prieten al României. Ca istoric, ca francez sau în ambele calități?

— În adevăr, am colaborat fructuos cu istoricii români, cu Ion Popescu-Puțuri, cu generalul Eugen Bantea și alții. În revista noastră de istoria celui de-al doilea război mondial am publicat un număr special închinat României. Desigur, afinitățile mele cu România nu se limitează la comuniunea de interese științifice. Sinteti o țară latină, mă simt ca acasă. Nu o spun gratuit. Eu sint din sudul Franței, sint provenșal și româna se aseamănă uimitor cu limba lui Mistral. Dealțul, lucrările de istorie scrise în românește le înțeleg practic fără dicționar. Cit de legate sint țările noastre! Nu pot să uit uimirea care m-a cuprins cind am vizitat România ultima oară, în 1966, și am avut o însoțitoare care preda la o facultate din București provenșala! Iată de ce spuneam că mă simt, cumva, ca acasă.

congresului se desfășoară în țara dumneavoastră reprezintă o mărturie și o recunoaștere a rolului României în rezolvarea problemelor științei istorice. Pe ordinea de zi a congresului sint numeroase teme interesante (alături de altele, cu caracter particular, care nu prezintă interes general). Așa este, de pildă, importanta temă „Europa de răsărit, arie de convergență a civilizației”, care s-a bucurat de multă atenție. Aceasta e normal, avind în vedere creșterea rolului acestei părți a Europei în politica generală a continentului și a lumii. Dacă în decursul secolului al XIX-lea inițiativa în promovarea culturii și civilizației a avut-o Europa de apus, în secolul nostru rolul Europei răsăritene a crescut considerabil, în țările din această parte a continentului aparind o civilizație de tip socialist.

— Ce ne puteți spune despre spiritul de colaborare dintre participanții la congres?

— De o mare importanță pentru reușita

unei întâlniri de talia congresului nostru este atmosfera în care se desfășoară lucrările. La Congresul de la București există un spirit de colaborare, de înțelegere reciprocă. Cei mai mulți dintre participanți sint dornici de a se ajunge la concluzii comune. Numai în aceste condiții dezbaterile științifice își pot atinge scopul lor unic, acela de stabilire și punere în valoare, pentru folosul general, a adevărului. Istoria trebuie să tindă către ceea ce uneste popoarele, nu către ceea ce le dezbină. În această lumină este important ca la congres să vii nu cu intenția de a-i „învinge” pe oponenți, ci de a colabora cu ceilalți participanți pentru stabilirea adevărului. Un semn de bun augur pentru succesul lucrărilor îl constituie Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu. Atenția

Profesor WILLIAM H. McNEILL,
Universitatea din Chicago

„Important este ca dialogul să continue”

— Domnule profesor, sinteți un nume binecunoscut în lumea istoricilor americani. Știm, totodată, că aveți o arie largă de preocupări. Care domeniu vă pasionează cel mai mult?

— Relațiile dintre estul și vestul Europei în epoca modernă. Este un subiect fascinant, cu atât mai interesant cu cît a fost relativ puțin abordat și înțeles de istoricii americani, pînă în ultimii ani. Principalele mele cărți — de pildă aceea despre Veneția ca factor de apropiere și comunicare între Orient și Occident în lumea modernă — dezvoltă ideea că aceste relații intereuropene au fost mult mai adince decît se crede și au cunoscut o evoluție ascendentă încă din timpul Renașterii. Poate pentru dumneavoastră, românii, acest lucru pare de la sine înțeles, dar generația mea, care a studiat în universitățile americane, a învățat că pînă în secolul al XIX-lea Europa a însemnat doar țări ca Anglia, Franța, Italia, Austria, micile țări din est leșind oarecum din raza de interes. Acestea din urmă apăreau în problematica istoricului ca fiind „anglobate” în „chestiunea Orientului”, în „problema turcă” ș.a.m.d. A existat însă o influență reciprocă, așa spune chiar: o multitudine de interrelații, în special în domeniul cultural. Cărturari din răsărit au călătorit în vest și invers.

— În studiile dumneavoastră v-au atras

Profesor universitar ADOLFO F. MASCIOPIINTO
(Argentina)

„Istoria poate mobiliza conștiința popoarelor”

— Sintem informați că vă aflați pentru întia dată în România; care vă sint impresiile despre țara noastră?

— Într-adevăr, văd pentru prima dată România și trebuie să mărturisesc că sint profund impresionat, firește plăcut, de cordialitatea oficialităților cu care am luat contact și de ospitalitatea poporului român. Bucureștiul mi-a plăcut foarte mult: în arhitectura sa deosebită descopăr multă originalitate, exprimind, cu destulă putere de sugestie, spiritul românesc. Mi-a plăcut capitala și pentru trama stradală.

— Cum apreciați modul în care se desfășoară cel de-al XV-lea Congres de științe istorice de la București?

— Chiar dacă ne aflăm la începutul lucrărilor, nu imi este greu să vă răspund: organizarea este, din punctul meu de vedere, foarte bună; desfășurarea lucrărilor decurge la fel de bine, avem prilejul să asistăm la dialoguri interesante, fructuoase. În mod cu totul deosebit m-a impresionat Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu, ideile sale majore, fundamentale pentru viața popoarelor lumii.

— Ce idei din Mesajul președintelui își păstrează încă ecoul în conștiința dumneavoastră?

— Ideea de pace, de prietenie între popoare, de securitate în Europa și în lume. Știm că în activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, în munca eroică a poporului român aceste idei nu au rămas la stadiul abstract: România, prin președintele său, a militat și militează pentru aplicarea lor în practică. Cunoaștem principiile de politică externă ale României și ele sint excelente, exprimind dorința poporului român de pace, apropiere între popoare, pentru soluționarea pe cale pașnică a problemelor internaționale litigioase.

— V-am ruga să vă referiți la rolul istoriei în mai buna cunoaștere și apropiere dintre popoare, la întărirea încrederii și colaborării internaționale, la înțelegere.

— Istoria, se știe, joacă un rol fundamental în cunoașterea dintre popoare, ea poate mobiliza conștiința popoarelor în lupta lor unită pentru pace. Cel de-al

de care s-a bucurat congresul din partea președintelui României, continutul Mesajului dovedesc că șeful statului român a înțeles perfect rolul științei istorice în rezolvarea problemelor social-politice ale contemporaneității, contribuția pe care o poate aduce istoria la pacea și înțelegerea dintre popoare, la progresul și civilizația omenirii. Iată de ce Mesajul a avut un larg ecou în rindurile participanților la congres.

— Doriți să transmiteți ceva cuvinte cititorilor revistei noastre?

— Mă bucur foarte mult că mă aflu în România, în frumosul oras București, cu oameni prietenoși și ospitalieri. Transmit cititorilor „Flacării” cele mai bune gânduri, urindu-le mult succes și fericire.

atenția și personalități culturale românești din acele vremuri?

— Firește. V-aș putea vorbi îndelung de uimitorul Dimitrie Cantemir, spirit enciclopedic, cu o operă atât de diversă și interesantă. Iată deci că teza predată nouă în facultăți, cu decenii în urmă, în sensul că țările est-europene nu au avut o viață culturală activă și nu și-au câștigat o personalitate proprie decît în secolul al XIX-lea, sub influența ideilor efervescente ale revoluției franceze, trebuie abandonată. Adevărat, în acele vremuri personalități culturale de prim rang în estul Europei au fost puține. Dar oare în vest, chiar într-o perioadă de maximă eflorescență cum a fost Renașterea, pe culmile culturii nu ajungeau un număr restrins de cărturari, de spirite luminate?

— Ce ne puteți spune despre semnificația congresului care se ține la București?

— Abia în ultimii ani, eliminind bariere de limbă și poate unele prejudecăți latente, noi cei din vest începem să pătrundem în miezul istoriei Europei concepute ca un tot. O vom înțelege cu atât mai bine cu cît ne vom întilni mai des, ca în acest congres al istoricilor, și cu cît vom discuta mai îndelung. Acest lucru este adevărat nu numai pentru istorici. Chiar dacă uneori opiniile sint divergente, important este ca dialogul să continue. Este ceea ce fac și istoricii la București.

XV-lea Congres internațional de științe istorice de la București se înscrie pe această linie: prin comunicările și referențele susținute de istorici din zeci de state, prin prietenii care se leagă aici, prin comunicarea experienței istorice a diverselor popoare. Eu sint directorul unei școli de istorie din cadrul unei facultăți de filozofie și litere din Argentina. Catedra mea este de metodologie a istoriei și istorie antică. Istoria trebuie, cred eu, privită și cunoscută integral: adică din punct de vedere economic, social, cultural, religios și nu în ultimul rind politic. Studiind-o astfel înseamnă că ajungi să cunoști istoria integrală a unui popor. Ocupindu-mă de antichitate, m-a interesat și m-am ocupat și de poporul român și în special de Dacia. Pentru ca să-mi însușesc cît mai temeinic istoria dacilor am studiat în Italia unele probleme de tracologie. În urma unei serioase documentări, am adunat și am intrat în posesia unor date și materiale semnificative, ceea ce m-a făcut să mă hotărâsc să redactez o lucrare în această direcție.

— Despre ce va trata, mai precis, lucrarea?

— Cu aproximație, titlul cred că va fi acesta: „Despre daci și despre continuitatea culturii latine în România”. Convîngerea noastră a fost și este că poporul român s-a născut aici, din daci și din romani, și este făuritorul și continuatorul unei istorii, iată, milenare, de vreme ce sărbătorim anul acesta împlinirea a 2050 de ani de la constituirea primului stat dac centralizat și independent. Istoria aceasta de 2050 de ani oferă destule dovezi care confirmă străvechea existență a românilor pe aceste meleaguri și puternicele elemente de latinitate. Aceste elemente le simt și eu nemijlocit, ca latino-american, de cind mă aflu în România.

Anchetă realizată de
ION D. GOIA, N. GRIGORE MĂRAȘANU
și LIONEL NIȚESCU

La Peștera Urșilor

Fenomenele carstice sînt atît de numeroase și de specifice versanului vestic al Munților Apuseni, încît numai pe Valca Sighiștelului, pe o porțiune de circa 10 km, sînt înregistrate pînă acum peste 30 peșteri. Alinaie, îmi șoptea un amic liric, aidoma mormintelor egiptene din celebra Vale a Regilor. Din minune-n minune.

Metafora nu e forțată. Morminte ale unor ere dispărute, peșterile ne aduc osuarul faunei lor de altădată. Și, mai mult, morminte vii, ele sînt totodată păstrătoare ale microfunei și florei unei lumi dedemult revolute. Micile viețuitoare, adaptate climatului și întunericului din grotă, spun specialiștilor povești adevărate din tăcerea sutelor de mii de ani. Or, așa-numita „Peștera a Urșilor” din Chișcău Bihorului este intru totul specifică în acest sens, nu numai pe plan românesc ci și european. Unicitul ei românesc: pentru prima oară o peșteră, de la noi, conține scheletul întreg, în deplină conexiune anatomică, al unui urs de peșteră. Adică scheletul nederanjat al unui urs care a murit frumos — se pare că de o molimă sau de inadaptare la clima mai caldă de dinaintea acestui interglacial. Asemenea cazuri de schelete complete și nederanjate, nerisipite de viiturile de apă din peșteri, se mai găsesc, după unii, în numai 4 cazuri, după alții, în numai 7 cazuri din Europa. Oricum, la noi e primul. Un altul, dar incomplet (ușor risipit în preajma șirei spinării), se mai află într-o peșteră de pe Valea Leșului, nu prea departe de aici.

Asemenea descoperiri sînt foarte prețioase pentru omul de știință, Ursul de peșteră (*Ursus spelaeus*) fiind o specie dispărută în urmă cu mai bine de 15 000 de ani.

Cum s-a întimplat, îmi explică reputatul speolog Teodor Rusu de la Universitatea din Cluj-Napoca. De obicei, cum spun neam, scheletele urșilor sînt luate de apele din peșteră și învâlmășite la ieșire. Ieșirea apelor este intrarea noastră în peșteră, unde dăm peste haoticul osuar. Puncte nespălate de ape și cu schelete întregi sînt rare de tot, o asemenea raritate între rarități fiind și peștera noastră. Scheletul a fost găsit în galeria superioară, deocamdată inaccesibilă turiștilor, de aceea o copie fidelă a scheletului a fost așezată în galeria superioară, pe un mic platou. Dealtfel, galeria superioară în care se tîrăsc cu anevoie numai specialiștii, printr-o vîgăună îngustă, nu prezintă nici un interes spectacular. Acolo nici nu s-a tras electrică, ca mediul ambiant al microfunei să nu sufere nici o modificare. Spectacolul somptuos al stalactitelor și stalagmitelor se desfășoară în galeria inferioară. Dar înainte de a-l povesti cu aproximația prozaică a cuvintelor, să vă spun cum a fost descoperită peștera. Pînă una alta, uși duble, deschise și închise consecutiv, păzesc temperatura constantă a peșterii de incursiunile de aer cald din afară. Și cum aerul cald iese și din plămîni omului, grupul de vizitatori este redus la 40, cu răstimpuri de refacere a temperaturii interioare.

Minerii de la minele de marmură din Chișcău au pus exploziv în masivul de calcar cristalin care făgăduia materie primă pe mai mulți ani înainte (azi exploatarea e stopată prin prerogativele „monumentului naturii”) dar stîncile dislocate se prăvăleau într-o mare cavitate jos. Norocul e că acea cavitate nu era înflorată de stalactite și stalagmite. Și că nu s-a distrus nimic.

După cîteva încercări, un miner curajos, că toți minerii, a coborît, cu risc, cu mare risc, în grotă și, îndrăznind să rătăcească prin camerele și anticamerele adiacente, a dat peste un peisaj mirific, paradizic. Exploziile au fost oprite. Au fost anunțate oficialitățile, și gura peșterii, ivită după cutremurul exploziei, a fost număidecît zidită și betonată. Căci știau minerii ce știau. Și oficialitățile, asijderea. S-a mai descoperit o minune speologică, mai cu cîtiva ani înainte, și ea a fost jefuită de stalactite și stalagmite pînă la golițiune. Raptul a fost vindut turiștilor români și străini la drumul mare sau în piața de vechituri din Oradea, de hulișani și pierde-vară puși pe chivernisire pe seama naturii ancestrale. Iată de ce au fost zidite toate acele spre înlăuntrul peșterii. Și iată două atitudini puse față în față: cea profund omenească și patriotică, cu dragoste de frumos, în ocrotirea naturii înconjurătoare, de care dau dovadă oamenii muncii, și cea de vandalism a parazitului social pentru care ecologia (dacă bineînțeles cunoaște acest cuvînt) este un moft pentru extaziați și naivi...

După acest gest frumos al muncitorilor

minierii a continuat, pînă la zlua de deschidere turistică a peșterii (14 iulie a.c.), munca nobilă în care s-au armonizat organele județene de partid și de stat, Ministerul Turismului și ca gazdă directă Oficiul județean de turism Bihor. Apoi, Institutul de speologie Emil Racoviță, Institutul de proiectare F.C.M.M. București, Direcția județeană de drumuri și poduri (cu asfalt pînă la gura peșterii), întreprinderea de explorări geologice Baia Mare, întreprinderea de rețele electrice Oradea (cu electricizarea peșterii).

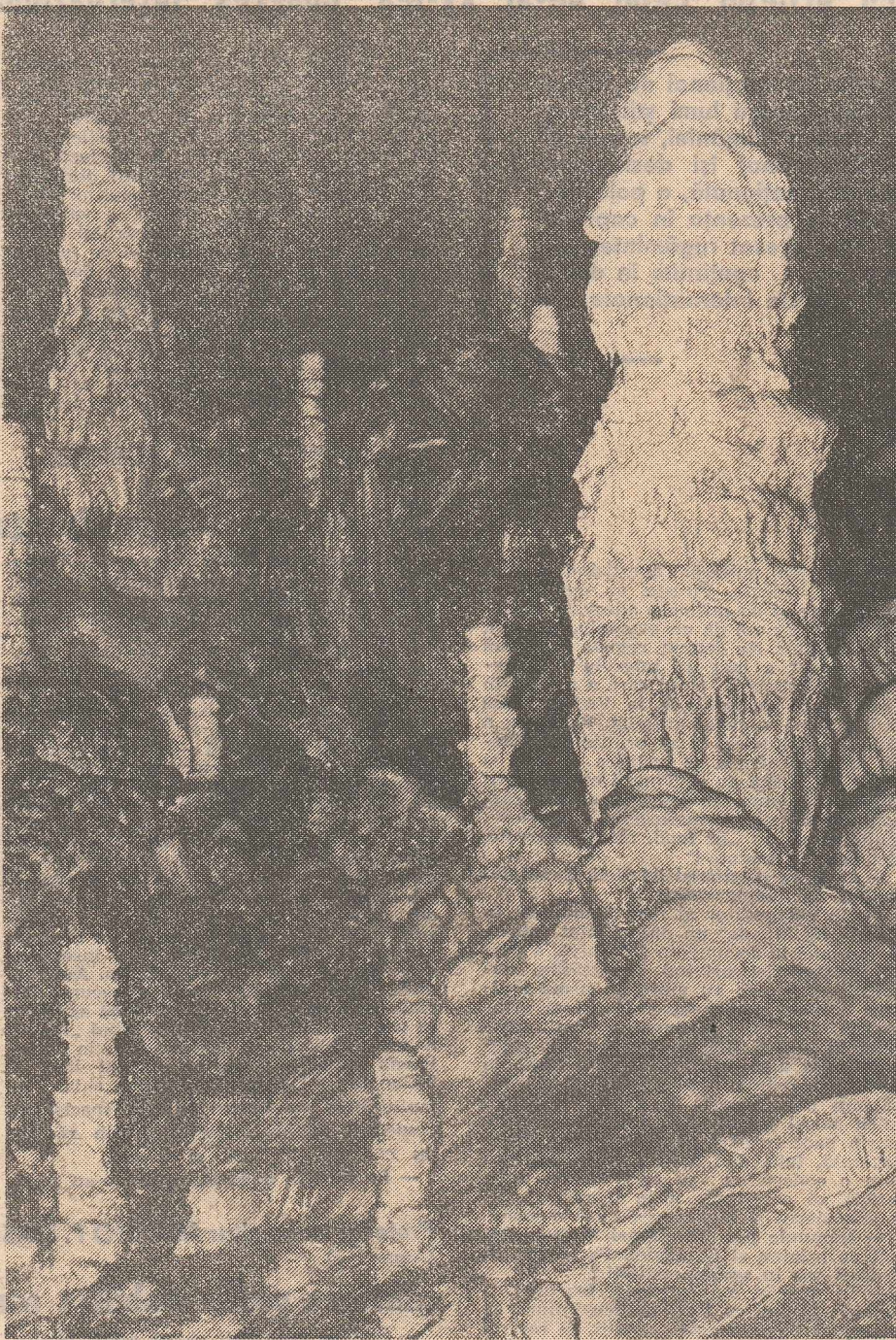
cială a administrației peșterii, pentru a se vedea că ilustrată nu a fost cumpărată în Zagreb sau Belgrad. Din reproduceri în miniatură ale celor mai frumoase formațiuni din peșteră etc., etc. Probabil că exemplele de mai sus vor incita fantezia estetică și comercială a organelor noastre competente pentru ca începutul de drum de la „Peștera Urșilor” din Chișcău să se inspicie în amenajarea și valorificarea altor peșteri spectaculoase din România. Și avem din ce alege! Că doar sîntem în 1980, într-o epocă bintuită de turism și

lul, Pagodele, Femeia care plinge sînt stilizări deseori în felul lui Brâncuși al nostru. Dar dovada cea mai brîncușiană este ceea ce profesorul Bleahu, marele suveran și comentator al versetelor peșterilor, a denumit o stalagmită: **Pasărea măiastră**. Fotografiată sau mai bine zis văzută în albul ei pur, sub un tavan brun și masiv, ea este o copie ca pe hirtie de calc a celebrei statui brîncușiene. Coincidențele însă nu se opresc aici. Se știe că la Baile „Felix” și „1 Mai” din coasta Oradei plutesc de apele termale exemplare exotice de lotuși termali (*Nymphaea Lothus Thermalis*) existente aiurea numai pe Nil și pe Amazoane. Or, pe un ochi de apă din peștera de la Chișcău, lotuși cu frunze și flori de piatră albă, irizată de ape, dau replică iarăși de copie ca pe hirtie de calc colegilor lor vegetali din coasta Oradei. Nu m-ar mira, spunea Teodor Rusu, dacă, într-o altă descoperire speologică, vom da peste ape termale, ca un pandant subteran al celor țîșnite la lumină, în „Felix”. Fenomenele carstice ale Apusenilor sînt multe și pot aduce mereu surprize dintre cele mai neașteptate.

Trecem în Galeria „Emil Racoviță”, botezată așa după numele primului nostru speolog de talie universală. Căci el a descoperit un gîndac de grotă cu două varietăți — una întilnită numai la Cercul polar, cealaltă numai la tropice. Separarea lor se datorește interglacialului. O formă aparte poate fi întilnită și aici, dar adaptată modului climatic autohton, cu numai un grad deosebire între anotimpurile vară și iarnă. Vedem iarăși forme ciudate, printre care și ale unor stalactite și stalagmite cirne, dovadă a existenței unor cureni de aer pătrunși în peșteră odată cu apele. Uneori chiar formații în diagonală. Din tavan atîrnă stalagmite subțiri de tot și goale pe dinăuntru, numite în similitudine macaroane spre deziluzia și uneori protestul vizitatorilor dornici de alte nomenclaturi, mai poetice. De ce macaroane — pînă la urma urmei? „Ca să le punem brînză”, „Sub formă de parmezan”. Dar omul de știință, deși adesea metaforic la limbaj (ca Bleahu, Rusu), susține că aceasta este denumirea cea mai exactă; formațiunile au forme subțiri, cilindrice, sînt goale înlăuntru, prin ele scurgîndu-se în continuare picurii de apă. Așa li se spun și în străinătate. E o terminologie științifică omologată. Cum să li se spună altfel?

Dar marele spectacol, spectacolul de gală, îl dă a treia galerie, așa-numita „Galerie a luminărilor”. Luminări pentru nuntă și moarte, pentru nunta-moarte, ca în balada „Mioriței”. Luminări la pian și clavecine de piatră, pentru un concert al fostelor ape și al fostului vînt. Luminări care ard fără flacără în creștet, care ard cu întregul lor trup alb și pietrificat, care nu se sting niciodată. Sînt sute și mii de luminări. De toate mărimile și grosimile rezonabile, niciodată monstruoase, totdeauna zvelte și spiritualizate, mistificate numai de ciudata lor ardere la rece. Galantarul lor fără vinzare, panoptice lor fascinante, expoziția lor de zile mari, sînt parcurse în tăcere, vizitatorii aplecîndu-se în sinea lor ca într-un perlinaj. Pelerinaj prin frumusețe, prin bătrînețea fără tinerțe și moartea fără viață. Dezideratul basmului popular este astfel răsturnat. Timpul se prelungește geologic. Luminile electrice dosite uneori, cu iscusință, în chiar mijlocul unei colonii de stalactite și stalagmite, saltă din pardoseala de piatră, cad din tavanul de piatră, fac eflorescență în dreapta, în stînga, în spate, în față și alcătuesc, o dată cu vocea prietenului Eugen Calî, reprofilat imaginar pe post de ghid, un excelent spectacol de sunet și lumină. Lipsesc doar muzica. O muzică ireală a unor compozitori care au stat de vorbă cu transcenderia. De exemplu, Mozart. Dar și a unor compozitori dramatici, tumultuoși, cum este Beethoven, pentru a ne explica melodic tragedia zgîrieturilor adînci lăsate de labele urșilor pe pereții peșterii. Și sînt multe asemenea zgîrieturi. De unde și ipoteza falsă că urșii ar fi murit sufocați, după un cutremur. Falsă (sau nu?), de la zgîrieturile de pe pereți și de la fosilele urșilor își trage peștera numele. Ipoteza, mai poetică, a unei morți îndelung maceratoare printr-o molimă sau prin nerezistența la căldura de după ultimul interglacial, este înfățișată de mai mulți oameni de știință și, firește, de poetul care mai zace încă în mine. Or, tocmai în numele poeziei îmi reinnoiesc invitația la drum, la călătorie, spre bolțile răcoroase ale „Peșterii Urșilor” din Chișcău Bihorului, pe un drum asfaltat pînă la intrarea către minuni, de parcă aș fi fostul ei proprietar, într-un Neanderthal posibil al Carpaților mei Apuseni.

AL. ANDRIȘOIU ■

Santierul de construcții Oradea, întreprinderea Electrobant Timișoara, întreprinderea minieră Dr. Petru Groza, Asociația sportivă „Speodava” și altele. Le-am enumerat pe toate, nu din politețe ci din faptul că ele au contribuit împreună la cititoria primei noastre încercări de valorificare a unei peșteri pentru turismul intern și extern, amenajată în condițiile cele mai moderne. Și le-am mai enumerat pentru că instituțiile sînt formate din oameni cu dare de inimă, de oameni care au înțeles că munca lor aparent neproductivă și poate, chiar minoră este majoră în sensul major al cuvîntului, este un act de știință, de cultură, de estetică — în fond, de civilizație socialistă. Și e păcat că deocamdată România nu are decît o singură peșteră amenajată și valorificată în acest fel, cînd alte țări, cu peșteri mai puține și mai modeste, oferă turismului din belșug spectacolele lor speologice. În Bulgaria sînt 12, în Cehoslovacia 18, în Franța peste 20. Pînă și cu aparența neproductivă lucrurile stau altminterea. Vestita peșteră de la Postoina, din R.S.F. Iugoslavia, aduce anual venituri superioare celor din întreaga Siderurgie a Sloveniei, republica federală pe teritoriul căreia se află. Din turism. Din biletele de intrare și din ilustrațiile pe care se aplică o ștampilă spe-

dacă ne gîndim că amenajarea turistică a peșterii de la Postoina a avut loc în... 1870, deci cu 110 ani în urmă, atunci...

Să ne ocupăm acum de lumea de adevăr și vis a peșterii, de puterea poetică de alegorie a picurului de apă, prelinca ca o lacrimă în lacrimariile cristalizate ale stalactitelor și stalagmitelor. Intrăm prin Galeria Urșilor și vedem resturile din anatomia osoasă a foștilor locatari patrupezi, la care va fi adăugat și omul. Umbrele, lungite de reflectoare pe pereții de stîncă, aduc aminte mitul cavernei metaforizat de Platon. Covârșii de înlăuntrul nemișcat și rece, păstrăm din afară, ca dintr-o altă vîrstă, numai o platonică amintire — o anamnezis. Reflectoarele sînt ca la teatru și luminează un spectacol mut, cu grai indirect, de la materie spre spirit. Ce tinere, ce adolescente sînt spectacolele tragediei antice față de această tragedie din care, ultimul erou, ursul de grotă, murea pe scenă, în urmă cu peste 15 000 de ani, fără nici măcar mărturia unui Esop moralizator.

Oamenii de știință, în inventarul splendorilor marmoreene, au început să dea nume formațiilor cristaline după ceea ce închipuiau înfățișările lor. **Mastodontul**, de pildă, **Draperiile**, **Baldachinele**. **Porta-**

Flacăra. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, Interioare: Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 1 617, 1 623; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) — 1 623; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 1 619; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 1 618; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanșoia) — 1 606; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 1 618; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) — 1 787; Sector fotoreportaj — 1 595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782, 1 621, 1 744; Administrativ: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjuncț (Nicolae ARSENIU — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: **ADRIAN PĂUNESCU**